

DIALOG

Kresťanský diskusiálny mesačník

XI. ročník ● 3/2018

ISTANBULSKÝ
DOHOVOR

OBSAH

Fórum KVAPÔČKY	4
Rozhovor VERÍM V SPOLUPRÁCU I.Eľko / E. Mihočová	6
Téma ISTANBULSKÝ DOHOVOR Š. Evin, O. Prostredník / B. Piatko	12
Zdravý zbor VÝKLADOVÉ KÁZANIE Ján Henžel	20
Homília ŽIŤ ALEBO ZOMRIEŤ D. Pastirčák	22
Spravodajstvo VEĽKÁ NOC V KÁBULE Marian Bodolló BIBLIA PRE NEPOČUJÚCICH K. Bošková	24
Misia PREKLAD BIBLIE R. Meszároš MÔŽEM VYZNAŤ L. Holešová	26
Úvahy z trolejbusu NESLOBODA V SLOBODE Tomáš Komrška	29
Na margo dní STRETNUTIA Miroslav Kocúr	30
RELAX	31

STred

POĎ S NAMI
OBJAVIŤ,
ČO SA
NACHÁDZA
V STREDE.

V STREDE
EURÓPY.

FIT4LIFE 14.-21.JÚL 2018
KRAHULE, STRED EURÓPY, vek: 14+
INFO a PRIHLÁŠKY:
WWW.SCRIPTUREUNION.SK/2018/03/FIT4LIFE-LETO2018/

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €,
(podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2018

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Štefko,
Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Gitka Čížiková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 20. 4. 2018 **Tlač:** Express tlač

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

NEZABIJEŠ!

Na konci februára roku 2018 otriasla Slovenskom správa o vražde – poprave dvoch mladých ľudí a vyvolala masové zhromaždenia na celom Slovensku s účasťou akú sme nezažili od novembra 1989. Pokojné smútočné zhromaždenia prerástli do protivládnych protestov najmä preto, lebo dôvodom vraždy bola s najväčšou pravdepodobnosťou novinárska práca Jána Kuciaka odhaľujúca krádeže veľkého rozsahu s podozrením na prepojenie páchatelov s vysokými predstaviteľmi štátnej moci.

Dnešné zákonodarstvo a aj mravné normy vychádzajú zo starozákonného príkazu „Nezabiješ!“, ale najmä z Kristovho výkladu desatora. Podľa kázne na vrchu a apoštolských listov, osobitne Jánových, je aj nenávisť kvalifikovaná ako vražda a milovať treba nielen blízkych, ale aj cudzích a dokonca aj nepriateľov.

Od čias osvietenstva sa v sekulárnej občianskej spoločnosti princíp úcty k životu premieta do koncepcie ľudských práv a odstraňovania diskriminácie menšín. Zákonným spôsobom sa postihuje nielen vražda, ale aj prejavy nenávisťi vedúce k násiliu. Kresťania zasa úctu k životu rozšírili aj na život pred narodením, hoci sa to výslovne nepožaduje ani v starozákonnom kódexe, ani v Ježišovom prikázaní lásky.

V podstate jednoznačný starozákonný pohľad na príkaz „Nezabiješ“ je v dnešnom názorovo pluralitnom svete znejasnený a prejavuje sa aj v protikladných hodnotových postojoch. Ochrana práv jedných, je inými vnímaná ako krivda. Je prakticky nemožné dosiahnuť konsenzus v celej spoločnosti o tom, ktoré hodnotové postoje sú pre spoločnosť užitočné, alebo aspoň prijateľné a aké prejavy nenávisťi sú už z morálneho hľadiska neakceptovateľné alebo protizákonné.

Vražda novinára a jeho snúbenice zjednotila veľkú časť spoločnosti naprieč celým Slovenskom, aj napriek rôznym hodnotovým postojom. Zrazu sa ukázalo, že odpor k vražde a šikanovaniu tých, ktorí odhaľujú najzávažnejšie zločiny mocných, prekrýva a zatláča do pozadia protesty voči iným skutkom, ktoré znepokojujú, alebo pohoršujú len časť spoločnosti. Ak sa má dosiahnuť priaznivý výsledok vyšetrenia vraždy, prestania vinníkov a spravodlivé vyriešenie korupčných a mafiánskych káuz, je potrebné, aby bola zachovaná jednota všetkých ľudí dobrej vôle a každým možným spôsobom sa podporovalo úsilie smerujúce ku premene Slovenska na slušný a spravodlivý štát. K tomu však treba, aby všetci aktivisti, ktorí sledujú svoje legitímne ciele motivované humanitou alebo kresťanským presvedčením, poľavili pri sledovaní svojich cieľov a uznali, že sa teraz treba sústrediť na jeden spoločný cieľ.

Nechcem pomenúvať aktivity, ktoré by mali odsunúť do pozadia predstavitelia sekulárneho humanizmu, je to ich vec, či a ako chcú prispieť k tvorbe slušného a spravodlivého Slovenska v dnešnej krízovej situácii. Chcem osloviť kresťanov, aby zaujali zodpovedný občiansky postoj:

Domnievam sa, že kresťania, ktorí správne prejavujú úctu k novovznikajúcemu životu v tele matky, by nemali nátlakovými akciami tvrdo vyžadovať tresty pre tých, ktorí majú na ochranu života pred narodením iný názor

Napriek oprávneným výhradám k rodovej (genderovej) ideológii by kresťania nemali protestmi bojovať proti medzištátnym dohodám (Istanbulský dohovor), ktoré sa snažia o ochranu ohrozených a pri tom sú ideologicky podfarbené.

Imperatív lásky ustanovený Ježišom Kristom platí jednoznačne pre jeho nasledovníkov, môže byť síce inšpiráciou aj pre nekresťanov, ale nemôže platiť pre štátnu moc a už vôbec nie pre jej silové zložky.

Kristovi nasledovníci, ktorí prijali jeho požiadavky lásky, majú byť reprezentantmi Božieho kráľovstva na zemi, ale nemajú úlohu pretvárať svetské „kráľovstvá“ na obraz toho Božieho. Pokus o premenu sveta na Božie kráľovstvo pravidla vedie k ničomu, čo sa skôr podobá na peklo. Myslí si snáď niekto, že jeho pokus bude úspešný? ■

JAN KOMRSKA
(CB Bratislava, Cukrová)

KVAPÔČKY 50

„Tomáš“, sústredený pohľad tety Milice, vyžadujúci si plné sústredenie pokračuje, „nechcel by si spievať v Kvapôčkach?“

Píše sa rok 1977.

Práve sme sa presťahovali späť domov.

Môj otec, potulný kazateľ – išiel nie tam, kam sa mu chcelo, ale tam kde bolo treba – ukončil svoju sedemročnú misiu v Čechách a aj spolu s mamou sme sa vrátili do Bratislavy. A nie hocikam. Priamo do modlitebne zboru CB na Cukrovej.

Budova ešte stále vonia novotou a život v nej nezadržateľne pulzuje.

Moderný kostol postavený v čase komunistického panstva vytvára ostrov nádeje a príležitostí pre rozvoj aktivít ducha a duše, ktoré sa vtedy v spoločnosti nenosili.

Takmer každý deň sa tu niečo deje a sobota dopoludnia patrí Kvapôčkam.

Matka detského spevokolu, ale najmä matka spievajúcich detských duší naplno robí to, čo robí. Teta Milica do každého nácviku vkladá toľko energie a nápadov, až mám takmer zaskočilo, keď som sa dozvedel, že chodí, vraj, aj do zamestnania. Ako to stíha?

Ako 14-ročný sa zapájam do tohto životom kypiaceho spoločenstva a som rád, že sa môžem zúčastňovať nielen nácvikov, ale aj priprav na zájazdy a letné pobyty.

Nie vždy mi bol Milicin intenzívny záujem o môj život po vôli, občas to aj zaboľelo.

Zaboľelo – právom, či neprávom? Nevieam.

Deti z nedeľnej besiedky, deti z mladšieho dorastu, ale aj iné deti spolu vytvárajú energiou nabitú spoločnosť spevákov, výmyselníkov, táborových spriaznencov, občas výletových huncútov.

Čo nás spájalo?

Spoločný, nie celkom identifikovateľný nepriateľ tam vonku?

Nevieam.

Zapálený prístup tety Milice pre dobrú vec?

Nevieam.

Kamarátstva?

Nevieam.

Výchova k zodpovednosti a k dôslednosti?

Nevieam.

Zrejme z každého trochu.

Isté je, a to viem určite, že Pán Boh sa k úprimnému a pre mňa možnému maximálnemu výkonu priznáva a priznáva. To platilo pre Milicu, to platí pre mňa, to sme sa v Kvapôčkach smeli naučiť – robiť prácu naplno, konkrétnu situáciu vnímať naplno, konkrétny rozhovor viesť naplno.

Cez výchovu v hudbe otvárala Milica bránu k výchove charakteru dieťaťa bez ohľadu na to, či bolo alebo nebolo talentované.

A to bol ďalší bonus Kvapôčok, ktorý nás nepriamo nasmerovával životom.

Totizto neexistuje duchovná a neduchovná práca.

O misii mojej práce nakoniec rozhoduje môj postoj k práci, môj postoj k ľuďom, s ktorými a pre ktorých pracujem.

„Vďaka Bože za Kvapôčky.“

Tomáš Komrška

HISTÓRIA

Kvapôčky vznikli v roku 1968, v časoch, keď bolo celé Československo ponorené do komunistickej tmy. Mladá bratislavská študentka hudby Milica Kailingová (rod. Machajdíkova) v tom čase dirigovala Spevokol mladých v Cirkvi bratskej a rozmýšľala nad tým, že by rada pracovala s deťmi. Slová jedného brata zo zboru o potrebe detského spevokolu sa pre ňu stali impulzom k rozhodnutiu. V školskom roku 1967/1968 sa pod jej vedením začala stretávať skupina asi 15 detí zo zboru, ktoré rady spievali. Keď dostali za úlohu rozmýšľať nad názvom spevokolu, jedno z nich navrhlo „Kvapôčky“ – podľa knihy slovenskej spisovateľky Kristíny Royovej - *Ako Kvapôčka putovala*.

Táto detská knižka rozpráva príbeh malej kvapôčky, ktorá veľmi túži spolu s ostatnými spadnúť na zem a stať sa súčasťou dobrodružného putovania cez potôčik, potok, rieku až do mora. Predtým však musí sľúbiť, že „bude na zemi dobre robiť“. Tak sa teda vydá na cestu. Učí sa zodpovednosti, nie vždy sa jej však darí dodržať, čo sľúbila. Keď

príde do mora, náhle si uvedomí, aká je špinavá, a pochopí dôsledky zlých vecí, ktoré po ceste urobila. Zatúži vrátiť sa domov a byť znova čistá, ako bola predtým. Ale obloha je tak vysoko, tak ďaleko... Ako sa dostať hore? Slnko začuje kvapôčkin plač a vystrie jeden zo svojich lúčov, aby jej pomohlo. Kvapôčka si naň sadne a Slnko ju vynesie nahor. Tam ju všetci radostne privítajú.

Podstata Kvapôčiek sa nemení. Dodnes nesú toto meno ako symbol toho, že v každom období zostáva našou túžbou „dobre robiť na zemi“. Sobota sa teda stala kvapôčkovským dňom. Hoci odvtedy sa v „štafete viery“ vystriedali generácie spevákov i vedúcich v teame, každú sobotu o deviatej deti otvárajú ťažké drevené dvere na kostole Cirkvi bratskej na Cukrovej ulici a spoločne spievajú, hrajú sa, premýšľajú, učia sa a tvoria. Už od samého začiatku Kvapôčky chodievali v lete na tábory, kde vznikal priestor na vytváranie hlbších vzťahov.

Zdroj: www.kvapocky.cbba.sk

Foto na str. 4-5: Sústreďenie v Ličove. Noc kostolov v r. 2015.

STÁLE VERÍM V SPOLUPRÁCU, UZDRAVENIE A RAST.

IVAN ELKO, evanjelický farár v Nitre, sa narodil na evanjelickej fare niekoľko rokov pred okupáciou našej krajiny „spojeneckými vojskami“. Lektorsky spolupracoval na vydaní dvoch častí knihy *Cirkev v útlaku*. Za najväčší div sveta považuje skutočnosť, ak človek povie Bohu svoje „áno“ a odovzdá sa Mu. S manželkou Evou má dve dospelé deti, Magdalénu a Adama, všetci sú zapojení do služby v nitrianskom cirkevnom zbore. Medzi jeho záľuby patrí biblická teológia a turistika v slovenských horách. Rozprávala sa s ním **EMÍLIA MIHOČOVÁ**.

Foto: ĽUBO BECHNÝ

Je to už 50 rokov, čo Česko-Slovensko okupovali vojská Varšavskej zmluvy v r. 1968. Farári a ich rodiny patrili medzi perzekvované skupiny, ako sa vyrastalo a dospievalo na fare v takej dobe?

Pozadie môjho detstva a dospievania vytvorilo to, že mama ako učiteľka nemohla učiť, že ma na prvýkrát nezobrali na gymnázium pre nevhodný triedny pôvod – priamo tak to napísali a že sa rodičia starostili, či ako farárske deti získame vysokoškolské vzdelanie. Tieto fakty však boli zakryté idylou detstva a naši ich s nami ani detailne nerozoberali. Toto

celé ale nevyvolalo vo mne žiadne vážne myšlienky o svete, živote, Bohu. Až na teológii som začal vnímať, že otec, človek lásky a mieru, celý život vlastne prežil v strachu o rodinu. Jeho spoložiaci a priatelia, Samuel Velebný a Oto Vízner, boli väznení, môj krstný otec Pavel Sklenár perzekvovaný. Otec vedel, že perzekúcia nevyžaduje veľký dôvod. Stačila doslova okamžitá zlá nálada niekoho, koho režim urobil dôležitým a sebedomým.

Keď jeden môj známy robil výskum vzázkov ŠtB v ÚPN, nebol o tom, čo zistil, dlho

schopný s nikým rozprávať, dokonca ani s vlastnou manželkou. Vy ste sa podieľali na príprave vydania oboch častí knihy Pavla Uhorskaia, prvého porevolučného generálneho biskupa: *Cirkev v útlaku*. Tiež vás to poznačilo?

Poviem tri veci. Moje lektorstvo bola iba kvapka oproti tomu, akú prácu odvádza Viola Fronková. Vždy som sa tešil na rozhovory s ňou, či už nad rukopisom, alebo o viere a na spoločné modlitby. Nad rukopisom som prežíval sebakonfrontáciu. Ako študent teológie, a potom na vojenčine som bol presvedče-

ný, že komunizmus tu bude po celý môj život a ja mu bude-modvážne vzdorovať, aj za cenu možnej osobnej obete. Neraz som si kládol otázku, či by som bol toho schopný... A napokon: v rukopise nájdeme okrem hrdinstva farárov, ich manželiek, detí, presbyterov a jednoduchých cirkevníkov, aj rovnaký počet farárov i cirkevníkov, ktorí nadšene prijímali ateistický režim, zacítili príležitosť pre seba, stali sa z nich cynici, boli ochotní intrigovať, krivo svedčiť a spolupracovať s mašinériou, ktorá chcela cirkev zničiť. Tento pragmatizmus, plus úplná strata duchovného rozsudzovania a základnej morálky, to budí údiv a hrôzu. Nikto nám to nevnútil. Bol to čisto náš produkt.

Je dôležité, aby sme siahli aj po literatúre tohto typu?

Je to ťažké čítanie, ale nevyhnutné. Tak, ako je tu lož zahmlievajúca zločiny fašizmu, tak je tu lož zahmlievajúca zločiny komunizmu. Duchovní a politickí súrodenci, fašizmus a komunizmus, sa v dejinách prejavovali rovnako devastačne. Ku komunizmu sme však omnoho milosrdnejší. Veď by sme museli hovoriť o kompromisoch a zlyhaniach vlastného života. To je nepríjemné. Uhorskaiova kniha je dôležitým svedectvom o ceste našej cirkvi, navyše kombinovaná s cennými poznatkami, zadováženými z Ústavu pamäti národa a doplnená svedectvami príslušníkov rodín. Škoda, že nie je dávaná do pozornosti z oficiálnych miest cirkvi. Veď jej autorom je bývalý generálny biskup a väzeň pre vieru. Pre mňa podobne cenným čítaním je i časopis Konfederácie politických väzňov Slovenska *Naše svedectvo*, prinášajúci životné príbehy väznených občanov a ich rodín. Býva des čítať to.

Väčšina farárov dúfa, že aspoň jedno z detí bude pokračovať v ich šľapajach. Snažil sa váš otec presvedčiť, viac či menej nápadne, aby ste teo-

lógiu, ako jeho syn, študovali aj vy?

Môj otec sa mi ako staršiemu gymnazistovi občas prihovárал – preto, lebo som bol najmladší – že by bol rád, keby ho aspoň jedno dieťa nasledovalo v povolani. Toto ma privádzalo do skutočnej zúrivosti. Nevedel som pochopiť, ako otec, ktorý bol stelesnením lásky a dobra, mi môže chcieť takú zlú vec. Medzi vierou a povolaním otca a mojím chalanickým svetom bol celý vesmír rozdielu. Otec sa napokon dožil mojej ordinácie a začiatku kaplánskej služby. Keď som bol na vojenčine, počas služieb Božích náhle zomrel.

Kedy sa vo vás niečo zlomilo a pochopili ste, že toto bude aj vaša cesta?

Položartom hovorím, že som zažil niečo podobné ako Ambrózius, ktorý sa stal najprv pápežom a potom bol pokrstený. Bolo to dva mesiace po stužkovej, keď ma ako chalana, ktorý v podstate zmýšľal úplne sekulárne, v istej situácii prenikol stav, že budem študovať teológiu a stannem sa farárom. Vzhľadom na súvislosti môjho života a stav zmýšľania to bol šok pre mňa samého. Cítil som sa v ňom šťastne a bez alternatívy. Keďže som však nejakú vážnejšiu osobnú vieru v Boha nemal, chýbali mi predstavy a slovník, aby som prekvapeným rodičom a okoliu vysvetlil, čo sa udialo. A bolo mi trápne povedať, že sa asi stal zázrak. Potom trvalo istý čas, kým sa akoby rozplynula hmla a dar viery a rozhodnutie pre kresťanský život som si definitívne privlastnil. Keď o tom dnes rozprávam konfirmantom a mládežníkom, zdôrazňujem im, aby si vážili, že oni môžu žiť v rovesníckom spoločenstve a majú starších kamarátov, s ktorými môžu zdieľať svoj život, otázky, hľadanie. Ja som toto nemal a viem doceniť, ako to veľmi chýbalo.

V službe ste už nejaký ten rok – čo vás naplňa a čo vás, nao-

pak, ťaží a občas privádza na pokraj rezignácie?

Naplňa ma, keď slobodná ľudská duša povie Bohu „áno“ a odovzdá sa Mu. Nič nie je väčšie, toto je prvý div sveta. Frustrujúce je sledovať, ako dobré veci ťažko vznikajú a ako jednoducho a ľahučko troskotajú. Je to akýsi tajuplný duchovný princíp. Každý, kto slúži, vie, o čom hovorím.

VEĽKÁ NOC

Decembrové číslo .týždňa sa venovalo významu sviatkov pre život človeka a snahe politikov niektoré z nich zrušiť. Konštatovalo, že cirkevné spoločenstvá sa líšia v tom, aký význam sviatočným dňom prikladajú. Veľký piatok .týždeň označil za sviatok, nad ktorým ako nepracovným dňom drží ochrannú ruku práve Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku. Dokonca, keď sa ešte v roku 1942 rozprúdila veľká diskusia o rušení sviatkov, s Veľkým piatom sa nedalo pohnúť.

Prečo je práve tento deň pre evanjelikov tak významný, dokonca mu občas pripisujú väčšiu dôležitosť ako Vianociam?

Toto sa mi nikdy nezдалo, myslím, že je to iba spoločenská legenda. Racionálne jadro má v tom, že pre evanjelikov je zásadné učenie o ospravedlnení a centrálnom význame kríža. Mne osobne sa odstupňovanie kresťanských sviatkov nepozdáva. Komorné Hromnice si treba užiť rovnako ako nablýskaný Štedrý večer. V písomnostiach po zosnulej mame sme našli pohľadnicu skoro pred deväťdesiatich rokov, kde naša prastará mama vinšuje našej mame požehnané svätodušné sviatky. Napadlo by dnes niekomu poslať vnučke pohľadnicu k Svätému Duchu? Strašne sympatické.

Objavujú sa názory, že kresťanstvo sa príliš sústreďuje na Ježišovu smrť a zatienuje Jeho život, napr. Kázeň na

hore. Je tento pomer pozornosti v poriadku?

Určite nie. Jeden z teologických obsahov vyznania „Ježiš bol zvrátený“ je ten, že celý Ježišov život obstál pred Bohom. Z tohto hľadiska každé jedno zaznamenané Ježišovo slovo, gesto, postoj, čin, je odkrytím toho, čo obstojí pred Bohom a čo má poslednú mysliteľnú dôležitosť. Evanjelisti akoby písali svoje knihy odzadu – veľkonočné udalosti dávajú dôležitosť všetkému, čo sa udialo pred nimi. To je zmysel poznámok typu „rozpomenuli sa na to, keď vstal z mŕtvych“. Evanjelisti nám takto sami dávajú do pozornosti Ježiša v Jeho celosti.

Kresťania si mohli za svoj hlavný symbol zvoliť rôzne veci – baránka, rybu, jasličky, holubicu, loď... Prečo sa symbolom kresťanstva stal práve jednoduchý kríž?

Vývoj kresťanskej symboliky nepoznám. Symbol kríža je veľavravný. Odkazuje na Ježišovu smrť, a teda zabraňuje tomu, aby sme zdroje našej záchrany vnímali rozšafne pluralisticky. Pretatie vodorovného ramena zvislým ramenom je odkazom na sklonenie sa nekonečného Boha do času, do sveta, do ľudského tela, dokonca do hrobu. No a napokon, kríž nás pozýva, aby sme do prieniku dvoch ramien umiestnili seba a pochopili, že žitý vzťah s Bohom sa vždy musí uzliť so žitým vzťahom s ľuďmi.

Piatok, deň kedy zomrel Ježiš na kríži, označujeme prívlastkom „veľký“. Skeptik si kladie otázku, prečo by mala byť taká strašná udalosť základom, na ktorom stojí kresťanstvo?

V 1K 1, 20–25 apoštol Pavol tvrdí, že to, čo urobil Boh v Ježišovi Kristovi, sa nedá poňať ani meradlami klasického náboženstva, ani logikou filozofujúceho rozumu. Je to paradoxný, slobodný a bezprecedentný Boží čin. Baránok je lev, odsúdený je sudca, otrok je kráľ, obeť je kňaz. Nástroj

popravy je zdrojom záchrany, rany uzdravujú, poprava je Veľký piatok. A my sami sa ocitáme v paradoxe odsúdených hriešnikov a zároveň omilostených Božích detí. Až sa žiada povedať, že bez zmyslu pre paradox nemožno byť kresťanom. Nie preto, že je to teologická póza, ale preto, že Boh konal v paradoxe kríža. On, ktorý je paradoxne jeden a Trojica.

Ako nám môže Boh odpustiť tým, že potrestá niekoho iného? Ak sme sa previnili my, prečo musel trpieť nevinný? Prečo musel Ježiš zomrieť?

Kompletné vysvetlenie, prečo príbeh Pána Ježiša mal skončiť a skončil na kríži, sa dozvieme až vo večnosti. Dominikánska kapacita, Anselm z Canterbury v 11. Storočí napísal slávny spis *Cur Deus Homo* (Prečo sa Boh stal človekom), v ktorom detailnou scholastickou analýzou vysvetľuje, ako sa to deje, že Ježišova obeť utišuje Boží hnev. Myslím si, že

by tomu nerozumel ani jeden z apoštolov. Pre nich bolo dôležité vyznať, že v Ježišovi konal Boh, konal v láske a konal pre našu záchranu. Túto radostnú zvesť, evanjelium, chceli prinášať židom i pohanom a použili pritom všetky možné prostriedky nedokonalých predstáv a jazyka. Veríme, že ich viedol Duch Svätý a že každé jedno kresťanské vyznanie je súčasne interpretačnou metaforou i duchovnou realitou. Ježiš je Dobrý pastier, to je metafora i realita. Úlohou teológie je biblické svedectvo čo najzrozumiteľnejšie interpretovať. Napríklad slovo „obeť“ môže znieť hrozivo, ale uvedomiť si, že Boh ma chce pre seba celého, je inak vyjadrený pojem „obeť“. Ja seba celého Bohu dať nedokážem. Ježiš to však dokázal. Boh dovolil, aby som mal ja z tohto Ježišovho postoja úžitok. Tak som zachránený „Ježišovou obeťou“, alebo to vyjadríme inak, že „Ježiš bol spravodlivý“, tak som obdarovaný Ježišovou spravodlivosťou, „ospravedlnený“. Ani tie najdrastickejšie vyjadrenia, že „Ježiš znášal za nás tresť“, nehovorí o bezcitnom Bohu, ale vyjadrujú, akú novú pozíciu či kvalitu pred Bohom sme Ježišovým dielom získali. Kľúčové je uvedomiť si, že v biblických svedectvách nečítame nič technicky popisné, ako návod na obsluhu kávovaru, ale máme dočinenia s jazykom viery.

Niektorí teológovia si myslia, že Kristova zástupná smrť je iba zložitá teória, rozvedená neskôr apoštolom Pavlom a násilne vložená do jednoduchého príbehu evanjelií. Dá sa toto tvrdenie akceptovať?

V protestantskej teológii je tento trend moderný od konca 19. storočia a zvyklo platiť, že každý, kto chce ukázať, že je trochu „in“, ho vysloví nahlas. Je do určitej miery legitímny, ak Ježiša i Pavla vyberieme z kontextu a posudzujeme ich iba ako postavy z dejín náboženstiev. Áno, ale tento názor predpokladá, že príbeh

evanjelií je jednoduchý a Pavol je strojca systematickej kresťanskej teológie. Ani jedno z toho však nie je pravda. Veď vec sa dá vidieť i tak, že evanjeliá obsahujú vážnu teológiu, čo je fakt a, naopak, u Pavla nájdeme mystické vzdychy teologickej rezignácie a jednoduchého odovzdania sa Kristovi. Pavla nevidím ako zakladateľa kresťanstva, ale ako vykladača a komentátora toho, čo Boh urobil v Kristovi a čo to znamená pre naše postavenie pred Bohom a vo svete. A keďže sa stali s Ježišom veľké veci, ktorých je Pavol svedkom, nemôže byť Ježišova a Pavlova zvesť formálne rovnaká.

Ako by ste reagovali na námietky, že Ježiš tým, že bol nielen človekom, ale aj Bohom, na kríži trpel menej. Akoby tým Jeho utrpenie strácalo na hodnote. Mal to tým pádom ľahšie? Bolo Jeho umieranie ľahšie?

Takýto názor má korene už v prvých storočiach cirkvi. Prenikali do nej názory, ovplyvnené takzvanou gnostickou filozofiou. Jej charakteristickým znakom bolo, že mala odpor voči čomukoľvek, čo bolo fyzické, masívne. Takto vznikla kresťanská sekta doketistov (od gr. dokeó, zdám sa). Neprijateľná bola pre nich predstava, že by Ježiš mal fyzické telo. Rozvinuli špekuláciu, že Jeho telo bolo iba zdanlivo fyzické. Trpel i zomrel iba zdanlivo. Domyslené do dôsledkov: z hrobu ušiel, čo si učenici vysvetlili ako zmŕtvychvstanie. Dožil ako jogín v Indii, mandarín v Číne, alebo sa plaví do Európy, po boku Magdalény, aby založil tajné bratstvo. Z tohto hľadiska je dôležité, ako cirkev v Apoštolskom vyznaní viery na päťkrát vyznáva masívne fyzické fakty, ktoré sa viažu na pravé Ježišovo človečenstvo a skutočnú smrť: trpel – ukrižovaný – umrel – pochovaný – do pekli. Na pôde Novej zmluvy zvedli najväčšie zápasy s doketistami a gnosticky zmýšľajúcimi kresťanmi apoštoli Ján a Pavol.

Podhubie pred holokaustom vytvorili aj bludné názory, že židia sú zodpovední za Ježišovu smrť, a preto si zaslúžia trest. Koho možno brať za Jeho smrť na zodpovednosť?

Kresťanovi musí stačiť a musí ho viesť k úplnej bázni pred Bohom, keď zo samotného Písma počuje, že katastrofa Židov v roku 70 bola Božou odpoveďou na ich neposlušnosť, žiaľ. Očakávať nové a ďalšie tresty nemá žiadne miesto. Ak sa samotný pohanský a preto bez-božný fašizmus vyslovoval, že sa cíti byť povoláný vykonať pomstu za smrť Božieho Syna, je to jeho oblundné rúhanie. A k samotným vinníkom ukrižovania? Evanjeliá líčia Ježišovu cestu na kríž ako výsledok veľmi širokej kooperácie neveriteľne pestrej zmesi protichodných osôb, na ktoré sa nedá hľadieť inak ako na vzorku ľudstva. Všetci spoločne sú unášani ku krížu tajuplným „muselo sa stať“ a zároveň je každý zodpovedný za svoje činy. Z hľadiska našej existencie je toto zaujímavejšia hádanka ako to, kto je napokon vinník.

Skeptici si kladú otázku: ak Ježiš zomrel za nás, prečo aj tak raz zomrieme?

Pri odpovedi sa treba chytiť presne tohto slova „zomrieme“. Áno, biologickému zomieraniu ani po Ježišovom diele nie je koniec. Veríme však, že v Ježišovej smrti sa však stalo niečo zásadné so smrťou samotnou: bola jej vzatá osudová, vševládna, od Boha nás oddeľujúca moc.

Na prvý sviatok vianočný spievame v pedspeve „Poďakujme“, že Ježiš „nás vyslobodil od smrti večnej“. Toto vyjadrenie a vyznanie je úplne presné.

Súčasní liberálni teológovia popierajú Ježišovo zmŕtvychvstanie ako historickú udalosť. Čo by sa stalo s kresťanstvom, ak by sme z neho vyškrtnuli vzkriesenie?

Rozumiem tejto otázke, aj keď jej špekulatívnosť vyžaduje predstavivosť až faustovskú. Uvedom-

me si, čo znamená „vyškrtnúť vzkriesenie“. Vzkriesenie je v prvom rade Boží čin voči Ježišovi. Veľmi ťažko sa škrtá niečo, čo je nezávislé od nás, čo je realitou u Boha. Apoštol Pavol v súvislosti so vzkriesením píše, že „ak by“ nejestvuje, jestvuje iba „stalo sa“: 1K 15, 12–20. No ale „ak by“, tak Ježiš by bol charizmatičký rabín, ktorý s absolútnou autoritou staval svoje výroky nad výroky Mojžišovho zákona a svoje postoje vykladal ako konanie Boha. Kritikou ústredného duchovného hnutia v Júdsku – farizeizmu – chcel spôsobiť radikálnu reformu viery židov. Rozprával obrazné príbehy, v ktorých nadhodnocoval svoju osobu, poznanie Božej vôle a ohlasoval akýsi kozmický zlom, ktorý má nastať. Nebývalým spôsobom sa otvoril ľuďom, ktorí z náboženského, morálneho a spoločenského hľadiska boli pokladaní za nič. Bol dôsledný a Jeho postoje Ho stáli život. Ale dá sa to povedať aj opačne: žiadnemu z Jeho rozutekaných žiakov by nenapadlo v budúcnosti ísť na mučenicu smrť a Pavlovi by nenapadlo vyhlásiť „za odpad“ svoj blažený pocit farizejskej perfektnosti: F 3, 7–9, ak by nebolo pre nich skutočnosťou, že „vskutku, vstal Pán“.

Áký dopad má náš postoj k Ježišovmu krížu na to, čo príde po smrti?

Novozmluvní svedkovia nemali ambíciu vytvoriť jednotnú a systematickú náuku o nesmrteľnosti a posmrtnom živote. Ani sa im to nemohlo podariť, pretože rozprávali z mnohých pozícií a mnohými hlasmi. Jednotní však boli v tom, že nezdôrazňovali dogmatickú, ale existenciálnu stránku veci. Jej ilustráciou je napríklad príbeh Emauzských učeníkov. Ak sa človek pripojí k Ježišovi, ktorý bol zavrhnutý, zoberie vážne Jeho slovo a zaslúbenia, zdieľa s Ním spoločenstvo lásky a dáva sa Ním hostiť pri Jeho stole, zmocní sa ho istota, ktorá nie je našou vlastnou konštrukciou, ale darom, že od Ježišovej lásky nás

nikto a nič neoddelí, ani smrť. Srdce nemôže chcieť nič viac. Mučeník Dietrich Bonhoeffer to isté povedal tak, že „milosť nás stretá až na ceste nasledovania“.

Pre apoštola Pavla bol kríž tým jediným, čím sa chcel chváliť. Čo to prakticky znamená – chváliť sa krížom?

Neznalí veci by sa mohli domnievať, že sa jedná o akýsi náboženský masochizmus, teda že sa chválím svojím krížom, svojimi ťažkosťami. „Chválenie

sa krížom“ by nám okrem Pavla najlepšie vysvetlil Martin Luther, keď na konvente augustiniánov v Heidelbergu v r. 1518 prvýkrát hovorí o „teológii kríža“. Tvrdí, že všetko čo nám chce Boh dať zo seba poznať, nám dáva poznať cez kríž svojho Syna. Opakom je teológia slávy, ktorú si aj mnohí medzi nami nesprávne zamieňajú za „teológiu prosperity“. Teológia slávy je podľa Luthera každý taký postoj, v ktorom sa človek optimisticky domnieva, že Boha spozná na základe duchaplných

úvah o prírode, kozme, či hĺbkach ľudskej duše. „Chváliť sa krížom“ znamená prežívať radosť z pravého poznania Boha, ktorý sa nám v Ježišovom kríži odkryl ako absolútna láska.

Ježiš hovorí: Kto ma chce nasledovať, nech na seba berie svoj kríž. Aký je súčasný kríž Ivana Elka?

Od počiatku až do súčasnosti bol kríž Ivana Elka vždy jeden a ten istý – a bol si ním on sám. ■

Pomôžme Žiline!

Žilinský zbor sa pustil do rekonštrukčných prác zborového domu. Prestavba je nákladná. Každá, predovšetkým finančná pomoc je vítaná.

Príspevky prosíme na účet: **IBAN: SK34 7500 0000 0040 2303 3209**

OSUDNÁ CHTIVOST

ŽIVÉ SLOVO

Misionár Weiler vypravoval, že byl během druhé světové války internován s mnoha Němci a měl být pak dopraven lodí z ostrova Bornea na asijskou pevninu. Cestou byla loď bombardována japonským letectvem. Počala se potápět, ale tak pomalu, že mohly být na vodu spuštěny nejen záchranné čluny, ale pro záchranu mohly být sestaveny i vory. Kupodivu se všichni záchranných práci nezúčastnili. Někteří prohrabávali kajuty a kufry, hledající cenné předměty, a cpali si jimi

kapsy. Hltavě pili nalezený alkohol, který tak dlouho v lágru postrádali. Většina záchranných člunů a vorů byla již dosti vzdálena, když se loď úplně potopila. Opilí chtěli ještě skočit do vody, ale vír za potopenou lodí a nacpané kapsy je s sebou strhly do hlubin!

Naše srdce jsou nakloněna k tomu nesmyslně trávit život a obtížít se. Křesťané však „mají, jako by neměli“ a očekávají den věčného vysvobození... ■ *Živá slova 1/1972, vybral Peter Kailing*

Moderná doba, zmeny v pohľade
osobný rozvoj a osobné záujmy – to všetko
patria rozličné prejavy násilia, a to aj vo vzťahoch medzi ľuďmi

Ako kresťania veríme, že Boh stvoril všetkých ľudí rovných v dôstojnosti
jedinečný, Boh chce z nás mať jednu rodinu, v ktorej sa navzájom dopĺňame
vhodnou cestou na riešenie problémov. Je dobré, že si tieto pravdy v
uvedomujeme a prispôsobuje sa tomu aj naša legislatíva, čo možno len
ideálov je však rovnako dôležité, aké prostriedky si pri tom zvolíme. Účel
a nie každá cesta vedie k vytýčenému cieľu.

Aj preto so znepokojením sledujeme iniciatívy, ktoré smerujú k ratifikácii
dohovoru Rady Európy, tzv. Istanbulského dohovoru.

ISTANBULSKÝ DOHOVOR

Foto: B. PIATKO

Ilustrácie: www.istanbulskydohovor.sk

Stanovisko k Vyhláseniu predstaviteľov cirkví k tzv. Istanbulskému dohovoru

Vyzývame našich cirkevných predstaviteľov, aby dohovor prestali
v očiach veriacich a celej spoločnosti znevažovať zavádzajúcimi a lživými
mi tvrdeniami o údajnom nebezpečenstve šírenia „genderovej a proti-
rodinnej agendy“. Zostavovateľom Slovenskej republiky a proti-
liky, ktorí podpísali dohovor, tým neoprávnene pripisujú zlý úmysel
alebo nekompetentnosť.

ŠTEFAN EVÍN
Predseda Rady Cirkvi
bratskej v SR.

ONDREJ PROSTREDNÍK
Evanjelický teológ,
vysokoškolský učiteľ.

V poslednom čase sa pomerne nástojčivo a opakovane ozýval hlas z Rady Európy s výzvou, aby štáty, ktoré ešte neratifikovali tzv. Istanbulský dohovor tak čo najskôr spravili (ide o 11 štátov), čo na Slovensku, ale nielen na Slovensku, vyvolalo rôzne reakcie – v spoločnosti i v cirkvách. Napríklad v Chorvátsku prebehli demonštrácie proti jeho ratifikácii, s požiadavkou na dodatok k tejto zmluve, ktorý by vylučoval pasáže o rodovej rovnosti. Na Slovensku sa ozval vtedajší premiér R. Fico, že kým bude premiérom, Dohovor sa ratifikovať nebude (ešte netušil, že premiérom už dlho nebude), 13. februára predstavitelia 11 cirkví odsúhlasili a podpísali tzv. Badínske vyhlásenie, v ktorom žiadajú, aby Slovensko Dohovor nielenže neratifikovalo, ale aby z neho stiahlo svoj podpis (Dohovor podpísala ešte v r. 2011 vláda Ivety Radičovej), následne skupina teológov iniciovala a vydala tzv. Stanovisko k Vyhláseniu... v ktorom vyslovujú nesúhlas s Vyhlásením predstaviteľov slovenských cirkví. Jednoducho - *Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu* (Istanbulský – podľa miesta prijatia), ktorý svojím názvom nevzbudzuje ani náznak kontroverznosti, priniesol rozdelenie spoločnosti a vniesol rozpory aj dovnútra cirkví. Všetky spomínané dokumenty si ľahko nájdete na webových stránkach, nebudeme ich teda uverejňovať, ale pozvali sme si na besedu **ŠTEFANA EVÍNA**, predsedu Rady Cirkvi bratskej na Slovensku, ktorý za cirkvev badínske Vyhlásenie podpísal a **ONDREJA PROSTREDNÍKA**, ktorý je iniciátorom Stanoviska k tomuto Vyhláseniu. Ešte jedna poznámka, Dohovor je dokumentom Rady Európy (má 47 členských štátov) nie Európskej únie (má 27 členských štátov.)

Takže: Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu. Preto som vás pozval, lebo máte na tento dokument rozdielne názory. Ako ho teda vnímate, najskôr vo všeobecnosti?

O. Prostredník: Tento dokument, hovorme mu pracovne Istanbulský dohovor, ja pokladám za veľmi dobrý nástroj na dosiahnutie toho cieľa, ktorý deklaruje vo svojom názve – teda predchádzaniu a odstráneniu všetkých foriem násilia na ženách a domácejmu násiliu vôbec. Zároveň musím povedať, že odmietam pojem „rodová ideoló-

gia“, lebo si nemyslím, že koncepcia Dohovoru je ideologická s cieľom, niečo na poli ideológie ovplyvniť alebo zmeniť. Je to štandardný, ľudskoprávny dokument, ktorý ponúka členským štátom dôsledné nástroje jednak na represiu, ale predovšetkým na prevenciu tohto veľmi vážneho fenoménu, ktorému čelí európska spoločnosť – teda násilnému správaniu sa k ženám, ktoré je založené na stereotypnom vnímaní žien ako podriadených bytostí. To je element, ktorý má aj svoje náboženské korene a asi práve preto spôsobuje také veľké turbulencie v spoločnosti i cirkvi, zdá sa, že

najmä v cirkevnom prostredí na Slovensku.

Š. Evín: Aktivita predstaviteľov kresťanských cirkví na Slovensku voči Istanbulskému dohovoru vyplýva z toho, že sa tvrdí, že podriadenosť žien voči mužom a z toho plynúce násilie na ženách má kresťanský základ a že toto je meritum veci, ktoré treba zmeniť. Ja si nemyslím, že násilie na ženách sa v cirkvi ospravedlňuje kresťanskými princípmi. Minimálne v našej Cirkvi bratskej to neplatí a v pastoračnej praxi sa rozhodne zastávam žien pred násilím. Myslím si, že Istanbulský dohovor pracuje s „rodovou ideológiou“, čo sa dá

doložiť citáciami z textu Dohovoru. Na Slovensku máme problém s prekladom „GENDER“ z angličtiny a s definíciou pojmu gender, v slovenčine – „rod“. Istanbulský dohovor sa usiluje kodifikovať v čl. 3 písmeno „c“, čo rozumie pod pojmom „rod“, pričom v rímskom štatúte medzinárodného trestného súdu je pojem „gender“ definovaný úplne inak. A zrazu máme na svete dve veľmi vážne právne normy, ktoré odlišne definujú pojem „rod“ (gender) a z toho vyplývajú aj obavy z nejasných dôsledkoch ich aplikácie.

O. Prostredník: V čom je definícia „rodu“ z Istanbulskeho dohovoru problematická? Ide o dva odlišné dokumenty, ale pokiaľ ja viem, definícia, ktorá sa používa v Istanbulskom dohovore je už súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Určite sa to dá dohľadať, ale podstatné pre túto diskusiu je, aby sme hovorili o tom, či definícia z Dohovoru je pre nás kresťanov problémom.

Asi tu je začiatok rozporu a podnet k badánskemu Vyhláseniu. V čom je definícia

ženy, že sa bude nejakým spôsobom správať. Ja v tom ako kresťan nevidím žiaden problém.

Š. Evin: To znamená, že človek sa rodí ako pohlavná bytosť bez rodu?

Alebo takto: Nerúca, či skôr neuvolňuje v interpretácii táto definícia to, čo sa doteraz mužovi a žene, teda dvom pohlaviam, prisudzovalo, čo je pre nich tradičné, či už z pohľadu vývojového, spoločenského, náboženského? Čo je pre pohlavie prirodzené? Nie je problém v tom?

O. Prostredník: Človek sa rodí s pohlavím ako muž alebo žena. Treba dodať, že sú aj prípady, keď sa ľudská bytosť narodí tak, že nie je možné určiť pohlavie. Na tom sa zrejme zhodneme. Ale druhá vec je, že ako spoločnosť máme určité očakávania od chlapcov a od dievčat, od mužov a od žien, ktoré prostredníctvom výchovy aplikujeme na ľudí s daným pohlavím. Zjednodušene povedané, že od chlapcov očakávame, že sa budú hrať s autičkami a od dievčat, že to budú bábiky. Ale oni sa s týmto nerodia, to im prisúdi spoločnosť.

Š. Evin: To je v poriadku, že konkrétne pohlavie determinuje isté roly...

O. Prostredník: Definícia nehovorí, že to nie je v poriadku. Ona len popisuje, že máme robiť toto rozlišovanie. Neskôr sa v dokumente vysvetľuje, že práve vymáhanie určitých predurčených rolí, je dôvodom/príčinou určitých násilných správanií vo vzťahoch mužov a žien.

V čom je pre určité pohlavie škodlivé to, čo je podľa Dohovoru stereotypné, čo doteraz bolo tradične prirodzené? A nemyslím si, že násilie je tradične prirodzené...

Š. Evin: V článku 12, kde sa po prvý raz používa pojem stereotypné roly, sa vôbec nehovorí o škodlivosti, to sa objavuje až neskôr. Hovorí sa len o stereotypoch, a to je ďalší problém.

ISTANBUL
CONVENTION
RATIFICATION
SIGNATURE
NONE

O. Prostredník: Môžeme si povedať, v čom sú tie odlišnosti?

Š. Evin: Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu definuje „gender“ ako termín poukazujúci na dve pohlavia, muža a ženu, v kontexte spoločnosti. Termín „gender“ nenaznačuje iný význam, ktorý by sa líšil od už uvedeného významu. V článku 3/c Istanbulskeho dohovoru sa hovorí: *pojmom „rod“ sa rozumie súbor spoločnosťou vytvorených rolí, vzorov správania, činností a atribútov, ktoré daná spoločnosť považuje za primerané pre ženy a mužov;* To je, podľa mňa, úplne odlišná definícia rodu ako v spomínanom štatúte.

rodu v Istanbulskom dohovore nebezpečná, teda nebezpečná z pohľadu predstaviteľov cirkví?

Š. Evin: Táto definícia rodu je kontroverzná, lebo je vágna. Hovorí o rode ako o sociálnom konštrukte. Nie je z nej jednoznačne jasné vymedzenie rodu.

O. Prostredník: Ale veď ide o filozoficky ustálený koncept, ktorý je veľmi zrozumiteľný. Hovorí o tom, že biologické pohlavie je jedna vec, a to, kto sa ako správa, či už je biologicky muž alebo žena, je iná vec. Istanbulský dohovor hovorí, že je tu súbor úloh (rolí), ktoré spoločnosť prisudzuje danému pohlaviu a očakáva od muža alebo od

Ako tomu rozumieť? Manželstvo muža a ženy je stereotypná rola?
O. Prostredník: Nie – to nie je stereotypná rola. Ale veď to v tom dokumente ani nie je...

Š. Evin: V článku 12/1 sa píše: *Zmluvné strany prijímú potrebné opatrenia na účel podpory zmien v spoločenských a kultúrnych modeloch správania sa žien a mužov s cieľom odstrániť predsudky, zvyky, tradície a všetky ostatné zvyklosti, ktoré sú založené na myšlienke podradenosti žien alebo na stereotypných rolách žien a mužov.* Z tohto by sa mohlo odvodiť, že manželstvo muža a ženy je stereotypná rola...

O. Prostredník: Hovoríte „by sa mohlo...“, ale to je aká kategória? Veď potom by sme museli s takýmto podozrením odmietnuť každý zákon.

Š. Evin: Práve tu je ten pes Istanbulského dohovoru zakopaný...

O. Prostredník: ... ale platí stará zásada: zneužitie nemôže znemožniť dobré využitie. Kam by sme sa dostali, keby sme s takýmto podozrením pristupovali ku každému zákonu. Veď to by sme ani ústavu nemohli akceptovať.

Š. Evin: Chceme riešiť vážny spoločenský problém, ale nástroje, ktoré chceme použiť asi nie sú najšťastnejšie, lebo otvárajú dvere k takým aktivitám a dôsledkom, ktoré sú nežiadúce, a to považujem za nebezpečné, lebo je to v tomto dokumente napísane už teraz.

O. Prostredník: Ale zhodneme sa vari aspoň na tom, že v tomto texte manželstvo nie je spomenuté.

Je spomenuté aj priamo, ale na inom mieste v inom texte...

O. Prostredník: Ale určite nie v takom, že cieľom tohto Dohovoru je manželstvo zrušiť.

Myslím si, že to ani nebolo tak myslené... ale trochu to chcem nasmerovať inde. Dohovor spoločnosť rozdeľuje: Jedni ho prijímajú ako

významný posun v duchu liberálnej demokracie, druhí ako vážne ohrozenie tradičných hodnôt. Poslanec Pavol Paška uvádza ako jedno z odôvodnení odmietnutia ratifikácie Dohovoru, že, napríklad, umožňuje výber rodu... Obidve strany (v cirkevnom kontexte) sa opierajú o Bibliu. Ondrej, vy v Stanovisku k Vyhláseniu tiež citujete Bibliu...

O. Prostredník: Toto vyhlásenie p. Pašku som nezaregistroval, ale dobre. Ak upozorňuje na možnosť výberu rodu, tak treba rozlišovať medzi pohlavím a rodom. Istanbulský dohovor určite nehovorí o tom, že si osoba bude môcť vyberať, či je pohlavne muž alebo žena. Tam sa hovorí o tom, že existujú tieto rozličné role a nie je možné vnucovať ľudskej bytosti, že sa musí správať podľa spoločnosťou definovaných rolí. A teraz k tým biblickým odkazom, ktoré sme použili v našom Stanovisku. Použili sme ich práve v súvislosti s článkom 12/1 Citujem: ... ktoré sú založené na myšlienke podradenosti žien... Brat Evin sa ohradil, že to odmieta, že my ako kresťania túto myšlienku nepresadzujeme... Ale ja sa teraz opýtam: Ako potom interpretujeme slová z 1. Listu Timotejovi, 2. kapitola 11. verš: *Žena nech prijíma poučenie v tichosti so všetkou podriadanosťou...* Tento text je veľmi zásadný a o niečom svedčí. Buď ho vygumujeme a povieme, že toto jednoducho pre nás neplatí, alebo si musíme povedať, akú úlohu dnes tento text hrá v kresťanstve. Lebo text pokračuje: *...žene však nedovoľujem učiť, ani vládnuť nad mužom, ale nech si počína v tichosti.* (12. Verš, ekumenický preklad) A teraz je to rozhodujúce antropológické a teologické: Adam bol totiž stvorený ako prvý, potom Eva. Nie Adam bol zvedený, ale žena sa dala zviest a dopustila sa hriechu (verše 13–14). Toto je jadro kresťanského učenia vo vzťahu muža a ženy. Alebo nie?

Š. Evin: Násilie a podriadenosť podľa Biblie sú odlišné veci. Dôležitá časť učenia apoštola Pavla je tiež v Liste Efežanom 5. kapitola: Jadrom kresťanského učenia o postavení muža a ženy je obraz Krista a Cirkvi. Ja by som pracoval s týmto textom – láska Krista k cirkvi je príkladom pre vzťah muža a ženy, je to vzťah obetavej lásky, slúžiacej lásky, slúžiaceho vedenia. A recipročne oddanosť a podriadenosť Cirkvi Kristovi je obrazom úctivého, láskyplného podriaďovania sa.

O. Prostredník: Čiže sa môžeme zhodnúť na tom, že žena nie je sekundárne stvorenie, že nie je stvorená ako podradné stvorenie, a preto musí byť podriadená mužovi?

Š. Evin: Neviem, čo je „sekundárne stvorenie“?

O. Prostredník: Hovorí to predsa ten text: Adam bol stvorený prvý, potom Eva...

Š. Evin: ... ale to je fakt...

O. Prostredník: ... ten text však implikuje, že žena musí poslúchať, byť podriadená preto, lebo bola stvorená ako druhá.

Š. Evin: Tento text vyjadruje istý poriadok, isté role, ktoré sú dané...

O. Prostredník: ...ale teologicky sa predsa zhodneme na tom, že to je zlá interpretácia Genezis – správy o stvorení. Pretože tá nehovorí o Adamovi ako o mužovi...

Š. Evin: Takže Pavol zle interpretuje Genesis?

O. Prostredník: Myslím si, že áno...

Š. Evin: S tým zásadne nemôžem súhlasiť... Pavol hovorí o Adamovi aj na iných miestach; keď hovorí o novom Adamovi a myslí na historickú postavu konkrétneho Adama...

O. Prostredník: ...ako človeka... nie ako muža.

Š. Evin: Máme dva záznamy o stvorení človeka – muža a ženy – v 1. kapitole a v 2. kapitole Genezis a druhá kapitola hovorí o poradí. A Pavol sa odvoláva na toto.

O. Prostredník: Áno. Ale to je ten základný problém a my sa musíme rozhodnúť. Pavol sa priklonil k jednej z interpretácií správ o stvorení, a to práve k tej, ktorá presadzuje podriadenosť ženy. Kresťanská tradícia teda pracuje tiež s touto interpretáciou – žena, pretože bola stvorená ako druhá, je podradné stvorenie, musí preto poslúchať a vládnuť môže len muž.

Platí táto tradícia aj v súčasných cirkvách?

O. Prostredník: Ja si myslím, že neplatí. Ale nerobme potom búrku v pohári vody tým, že vytvoríme biskupské vyhlásenie proti čomusi, čo sme sami už zavrhlí.

Š. Evin: Myslím si, že vyhlásenia majú svoje miesto, lebo patríme k verejnosti, ktorá premýšľa, ktorej sa spoločenský a politický život dotýka a vyjadrenie postoja je úplne legitímne. Je pravda, že cirkev mnohé texty interpretovala veľmi zle, cirkev sa historicky veľmi previnila a previňovala voči svojmu kresťanskému poslaniu, napríklad sa spojila so svetskou mocou... to je jednoducho fakt, ale to, použijem vaše slová, že je niečo zneužitie neznamená, že nemá byť použité, správne použité.

O. Prostredník: Keď však Istanbulský dohovor používa formuláciu, ktorú sme uviedli a odkazuje, že je potrebné odstrániť predsudky, zvyky, tradície a všetky ostatné zvyklosti, ktoré sú založené na myšlienke podradnosti žien, tak triafa túto zlú tradíciu v kresťanskej cirkvi.

Š. Evin: Keby pri tomto trafení skončil, tak je to v poriadku, ale tá veta pokračuje: *...alebo na stereotypných rolách žien a mužov.* A tam sa už vynecháva pojem kresťanská tradícia, náboženské prístupy a hovorí sa o stereotypných rolách.

O. Prostredník: Ale to sú stereotypné role, ktoré hovoria, že žena musí poslúchať a muž má vládnuť.

Š. Evin: To je vaša interpretácia, ja mám inú a to sme len dvaja.

Ale akú bude mať interpretáciu GREVIO (Skupina expertov pre opatrenia na boj proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu, pozn. red.), alebo Európsky súdny dvor pre ľudské práva. Kto rozhodne, čo je stereotypná rola žien a mužov. Napríklad – rodičia rozhodnú o nejakých rolách pre svoje deti, ale nejaký orgán povie, že je to stereotypné a treba to odstrániť.

O. Prostredník: Pohybujeme sa predsa v kontexte násilného správania. A tu asi ťažko môžeme namietat, že je nebezpečné hovoriť o stereotypných rolách, ak je cieľom odstránenie utrpenia ľudských bytostí.

Sú to len ženy, na ktorých sa pácha násilie? Nie sú to aj deti, muži, menšiny... ?

O. Prostredník: V Dohovore sa hovorí aj o deťoch...

...veľmi okrajovo...

O. Prostredník: ... a samozrejme, má na mysli aj mužov. V článku 4 sa hovorí: *...aby ochraňovali právo každého človeka, predovšetkým žien, na život bez násilia tak vo verejnej, ako aj v súkromnej oblasti.* Dohovor vychádza z toho, že „gro“ domáceho násilia sa týka žien.

Takže Dohovor ruší minulé poriadky a prináša nové a chráni ich, keď v článku 44 hovorí: *Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne a iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa v trestnom konaní začatom po spáchaní akýchkoľvek násilných činov v rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru, kultúra, zvyk, náboženstvo, tradícia alebo takzvaná „česť“ nepovažovali za ospravedlnenie takýchto činov.*

Š. Evin: To má svoj význam, lebo to sa týka nielen kresťanských náboženstiev, ale aj iných... veď aj v mene cti sa deje násilie (právo šaría, krvná pomsta a pod.). Toto odstraňovať by bolo v poriadku. Lenže aj tu vidíme, že pri

snahe niečo riešiť sa otvára aj nebezpečná Pandorina skrinka pre súdny a iný aktivizmus, ktorý sa prejavuje v politikách európskych krajín aj v USA.

Podstatná otázka je, a to mi v Dohovore chýba, alebo som to aspoň nenašiel – čo je stereotypná a čo je nestereotypná rola. Teda zadefinovanie týchto, podľa mňa základných pojmov, na základe ktorých sa v budúcnosti bude rozhodovať o nás, o našom konaní...

Š. Evin: Áno – čo je čo? Doteraz platilo, že manželstvo vytvára muž a žena, donedávna nikomu nenapadlo povedať, že manželstvo je muž-muž, žena-žena. Dnes sa to už v niektorých štátoch prijíma do legislatívy.

Vedú teda pohyby v spoločnosti nutne k legislatívnemu ukotveniu takýchto pohybov. Aj keď sú menšinové?

O. Prostredník: Ale veď Dohovor vôbec nehovorí o spoluzití osôb rovnakého pohlavia. Samozrejme, spoločnosť sa mení a na základe týchto zmien sa menia zákony. Zoberme si volebné právo žien – veď o tom sa predsa tiež nikdy nikomu ani nespívalo a dnes je to samozrejmosťou, ktorá nikoho nevyrušuje. Práve opak by nás vyrušil.

Nie je volebné právo žien trochu z inej kategórie ako manželstvo muža s mužom a ženy so ženou?

O. Prostredník: Samozrejme, že nie je. Na základe čoho vzniklo volebné právo žien? – Vynútil si ho spoločenský pohyb. A spoločenský pohyb si vynucuje aj ďalšie zmeny a kresťania to musia akceptovať.

Š. Evin: Lenže kresťania majú aj inú kotvu, akou je spoločenský pohyb. Majú kotvu v Božom zjavení, v Božom sebazjavení v Kristovi. Preto sa kresťania, pre ktorých je autoritou Písmo sväté, ozývajú k týmto spoločenským pohybom.

O. Prostredník: Zhodli sme sa na tom, že ako kresťania v otázke muža a ženy rešpektujeme to, že aj muž aj žena sú rovnako cenené a dôstojné Božie stvorenia a ľudské bytosti a majú rovnaké práva. Či sa na tom nezhodneme?

Š. Evin: Myslím si, že hej – sú si rovní, ale nie sú rovnakí...

O. Prostredník: Istanbulský dohovor predsa nehovorí, že muž a žena sú rovnakí. Hovorí, že sú si rovní – v právach.

Š. Evin: Ale nie v rolách...

O. Prostredník: Tejto poznámke nerozumiem...

Š. Evin: No, sú role, ktoré podľa môjho kresťanského chápania Pán Boh zveril mužom a sú role, ktoré Pán Boh zveril ženám.

O. Prostredník: Napríklad?

Š. Evin: Napríklad, vyučovať a viesť komunity kresťanov zveril Pán Boh mužom.

O. Prostredník: Nuž, to sme opäť na jednej zásadnej križovatke, kde sa aj samotní kresťania rozchádzajú. Ja ako slovenský evanjelik augsburského vyznania hovorím, že toto nie je biblické. V našej kresťanskej komunite naplno rešpektujeme ženy, ktoré vykonávajú funkciu duchovného rovnako, ako ju vykonávajú muži.

Š. Evin: Ak ja chcem povedať, že som kresťan – kristovec – a odvodzujem svoje kresťanstvo od biblického zjavenia, tak ma určuje a determinuje moje porozumenie k tomu, aké je Kristovo a apoštolské vyučovanie o spravovaní rodín a cirkevných zborov a rozumiem tomu tak, že spoločenstvá kresťanov majú doktrínálne viesť muži.

V tomto majú cirkvi odlišné pohľady a neviem, či sú také dôležité v súvislosti s Istanbulským dohovorom?

O. Prostredník: Ale áno – a dokonca súvisia veľmi úzko. Veď vykonávanie duchovného vedenia spoločenstva veriacich je rola. Keď luteráni pristúpili na ordináciu žien, tak pripustili, že to je spoločenstvom veriacich prisúdená rola, ktorú s rovnakou kvalitou a rovnakým právom

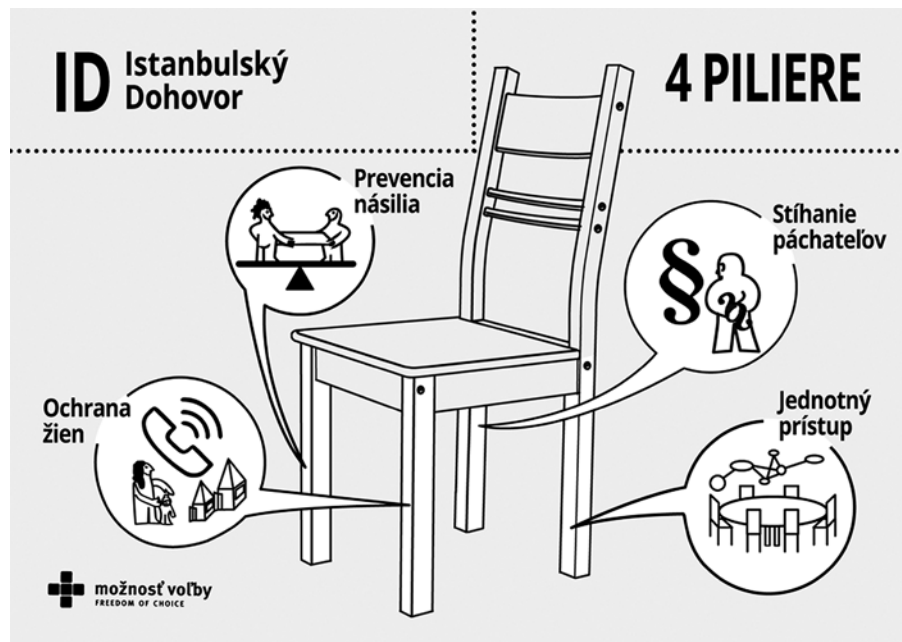
môžu vykonávať muži aj ženy. To nie je rola, ktorá je nerozlučne spojená s pohlavím. Toto je pre kresťanov zásadná vec. Ak sa v kresťanskom spoločenstve navzájom rešpektujeme, čo verím, že platí, tak potom nemôžeme odsudzovať koncept Istanbulského dohovoru a jeho definíciu rodu. Ak vy rešpektujete, že my evanjelici ordinujeme ženy, lebo je to pre nás rola, ktorá je voľne zameniteľná medzi mužom a že-

ne nútiť, ako to robí Istanbulský dohovor.

O. Prostredník: Ale veď ja ich nechcem nútiť...

No Istanbulský dohovor dáva legislatívny rámec aj na vynucovanie, ak to dobre chápem. Do legislatívy vsúva nestereotypné role na úkor tradičných. Či nie?

Š. Evin: Aby som bol konkrétny – na prvý pohľad nevinné

nou, potom rešpektujte aj to, že máme takýto názor na Istanbulský dohovor.

Š. Evin: Ja, samozrejme, nikoho nesúdim a neodsudzujem a plne rešpektujem, čo ste povedali. Ale – ak, napríklad, katolícka vysviacka je len pre mužov a niekto povie, že je to stereotypná rola a že ju treba odstrániť, tak to môže byť útok na náboženskú slobodu, slobodu vyznania a slobodu svedomia.

O. Prostredník: Otvorene poviem, že áno, je to stereotypná rola a veľmi naliehavo prosím a apelujem na všetkých, ktorí ju praktizujú, aby sa s týmto chápaním rozišli.

Š. Evin: A to je problém Istanbulského dohovoru – vy môžete niekoho prosiť, na niekoho apelovať, ale nemôžete ho legislatív-

ne ustanovenia môžu, napríklad, zasahovať do práva rodičov na výchovu svojich detí. Môžu byť v rozpore s učením cirkvi, náboženských spoločenstiev...

A opäť sme pri tom, že nevieme, čo sú stereotypné a nestereotypné role. Kto ich a ako zadefinuje. V Dohovore som to nenašiel.

Š. Evin: To Dohovor naozaj nedefinuje, a to je vážny problém. Bude to definovať GREVIO, teda akási skupina 15 ľudí. Aj keď volených podľa určitých, veľmi vážnych pravidiel. Definície, ktorých sa dožaduješ, zrejme už existujú, ale inde a už sa s nimi aj veľmi intenzívne pracuje. Možno okrem tých, čo ich pripravili, nikto nevie, čo budú obsahovať, ale súhlasom s Dohovorom sa

vlastne odsúhlasuje aj to, čo nie je známe v paragrafovom znení.

A vidím ešte jeden problém Istanbulského dohovoru – sústredil sa len na jeden zdroj násilia na ženách, ktorý dokonca v spoločnosti štatisticky ani nie je najrozšírenejší. Najčastejšou príčinou násilia na ženách nie je rodová príslušnosť, ale obyčajná žiarlivosť mužov. Ani násilie stimulované alkoholizmom a drogovou závislosťou nie je viazané na rodovú príslušnosť.

O. Prostredník: Na to, aby sme vedeli, čo sa za týmito pojmi skrýva predsa existuje nejaká spoločenská zhoda...

Š. Evin: ... Tá v tomto prípade neexistuje....

Ja nie som v tejto besede vo vzťahu k Istanbulskému dohovoru ani na jednej ani na druhej strane, lebo je tam mnoho toho, čo ma vyrušuje. Kým nebudem vedieť, čo sa bude považovať za stereotypné, a teda nežiaduce a čo bude nestereotypné a teda žiaduce, dokonca s možnosťou legislatívneho vynucovania, dosť ťažko sa mi to prijíma. Dohovor nie je celospoločensky prijatý, nezjednocuje ale naopak rozdeľuje.

O. Prostredník: Chápem to... Ja to vnímam skôr tak, že k rozdeleniu spoločnosti prispeli veľmi nešťastne formulované námietky z prostredia kresťanských cirkví. Žiaľ, musím to tak povedať.

Ubezpečujem ťa, že ma neovplyvnilo ani Vyhlásenie predstaviteľov cirkví, ani vaše Stanovisko k nemu, prečítal som si najskôr tieto dva dokumenty a potom celý Istanbulský dohovor a otázky vo mne vznikli po prečítaní Dohovoru.

O. Prostredník: To je v poriadku, ale dopoviem. Ja naozaj nerozumiem predstaviteľom 11 slovenských cirkví, lebo tie námietky sú veľmi vágne, lebo sú typu: „mohlo by...“ Ak máme v spoločnosti vážny problém

s násilím na ženách, tak by sme sa mali spojiť v úsilí zabrániť mu. Treba si uvedomiť, že Dohovor značnú časť venuje prevencii...

Ale aj tá prevencia má vynuovaciú podobu, aspoň v tom, ako sú v Dohovore formulované pokyny pre vytvorenie legislatívy...

O. Prostredník: Ale to je preto, lebo sme to po stáročia ako spoločnosť neriešili. Tak asi Dohovor chce, možno aj tvrdšími prostriedkami, hovoriť o tom, ako máme robiť prevenciu. A tá prevencia závisí od výchovy.

Š. Evin: Jedna ilustrácia – Albánsko. GREVIO ju považuje za silne patriarchálnu krajinu. Štatisticky má však rovnakú mieru násilia na ženách ako Dánsko, kde je index rodovej rovnosti 76 (poznámka: index rodovej rovnosti rovný 1 vyjadruje absolútnu nerovnosť, index rovný 100 vyjadruje úplnú rovnosť medzi pohlaviami). A história budovania prevencie v Dánsku je neporovnateľná nielen s Albánskom ale s celou východnou Európou. Tak nie je problém inde?

O. Prostredník: Aj preto sa Dáni k Istanbulskému dohovoru pripojili, lebo si tento problém uvedomujú.

Š. Evin: Ide o iné – v Dánsku sa dávno venujú rodovej rovnosti a situácia s násilím nie je lepšia ako v Albánsku. Čím to je, keď to má byť o prevencii?

O. Prostredník: Asi majú problém v prevencii, vo výchove...

Š. Evin: Prevencia je dôležitá. Istanbulský dohovor ju nezabezpečí a ak, tak musí použiť donucovacie metódy. Bude nútiť krajiny, aby nalievali peniaze do takej oblasti prevencie, ktorá bude možno proti vôli rodičom, naruší právo na slobodnú výchovu detí...

O. Prostredník: To, či Istanbulský dohovor zafungoval alebo nefungoval v Dánsku je ešte skoro povedať. Na to je príliš mladý. To, či Dánsko menilo svoju legislatívu po ratifikácii Istanbulského dohovoru, nevie-

me, tak to možno ani nerozoberajme.

Dotknime sa ešte na záver toho medzinárodného dozorného výboru, ktorý sa nazýva GREVIO. Nemáte pocit, že má akési nadnárodné postavenie aj v oblasti vynuovovania dodržiavania pravidiel vyplývajúcich z Istanbulského dohovoru?

O. Prostredník: Medzinárodný ľudskoprávny dohovor funguje tak, že podpisujúci štát sa zaväzuje, že v súlade s daným dohovorom upraví svoju legislatívu. Takže to nie je tak, že po podpise stojí nad našou legislatívou. Najprv musí prebehnúť zosúladenie s našim právnym poriadkom. A to je v rukách našej vlády a našich poslancov.

Š. Evin: Zlé je, že ho môžeme prijať len tak, ako je napísaný, možno s niekoľkými nepodstatnými výhradami. Zásadné výhrady sa vylučujú a bude mať prednosť pred národnými zákonmi.

O. Prostredník: To nie je tak, tu sa nerozumieme. Dohovor sa implementuje do legislatívy formou aproximácie práva. O tom musí rozhodnúť zákonodarný orgán signatárskeho štátu. A výhrady sú možné v 10 zásadných článkoch medzi iným odškodňovanie, súdna právomoc alebo nútené interrupcie a sterilizácie.

Š. Evin: My nebudeme rozhodovať o platnosti výrokov GREVIA. Rozhodnutia GREVIA budú u nás platiť.

O. Prostredník: GREVIO je len orgán (medzinárodný výbor), ktorý bude posudzovať súlad a dodržiavanie záväzkov Dohovoru. Oni nebudú mať justičnú právomoc nad slovenskými občanmi. Článok 69 hovorí: GREVIO môže prijať, ak je to primerané, všeobecné odporúčania o implementácii tohto dohovoru. Nič viac – vyšetriť nedodržiavanie ustanovení Dohovoru a odporučiť ich nápravu. Je to niečo podobné, ako keď prešľapy s eurofondami prešetruje OLAF a dáva odporúčania na za-

bránenie takýmto prešlapom. To je princíp plnenia medzinárodných záväzkov.

Š. Evin: Na Slovensku môžeme urobiť ešte lepšie zákony ako navrhuje Istanbulský dohovor, pokiaľ ide o násilie na ženách. A vyhnime sa tým témam, ktoré sú kontroverzné.

Nezhodnete sa, a to ani nebolo cieľom tohto stretnutia. Cieľom bolo možno trochu konkrétnejšie pomenovať to, čo nie je pomenované ani vo Vyhlásení predstaviteľov cirkví ani v Stanovisku k tomuto Vyhláseniu. Verím, že podstaty argumentov „proti“ i „za“ sme sa aspoň dotkli. Takže na záver ešte raz krátke zhrnutie z oboch strán:

Čo je Istanbulský dohovor, ktorého plný názov je: Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilíu na ženách a domácejmu násilíu a o boji proti nemu?

O. Prostredník: Podľa mňa je to dobrý nástroj na riešenie problému násilíu na ženách, s ktorým si ako spoločnosť už stáročia nevieme dať rady.

Š. Evin: U nás je veľmi nízka citlivosť voči násilíu na ženách. To je naozaj veľký problém. Výchova v tomto smere tu prakticky neexistuje, a to je výzva pre spoločnosť. Výzva pre rodiny, výzva pre kresťanov – mať väčšiu citlivosť voči akejkoľvek forme násilíu. Nemyslím si, že Istanbulský dohovor, pri snahe túto vec riešiť, použil dobré nástroje.

Liek, ktorý ponúka má aj vedľajšie účinky, ktoré sú potenciálne veľmi nebezpečné. Dokonca aj pre tých, ktorých chce chrániť – ženy, deti, rodiny, manželstvá, rodičov.

Myslíte si, že je priestor na to, aby sa viedol konštruktívny dialóg o tomto dokumente, alebo je už všetko dané a vlastne niet o čom?

O. Prostredník: Myslím si, že priestor je. Ale dialóg by mal prebiehať na expertnej úrovni. Lebo ja si skutočne myslím, že celý odpor, ktorý vznikol je len následok nedorozumenia a vychádza z akéhosi strachu a obáv, ktoré nie sú na mieste. Takže dialóg by mal pokračovať. ■

TÉMA RODINY, VÝCHOVY DETI A ÚSPEŠNÉHO MANŽELSTVA JE VEĽMI AKTUÁLNA.

Hlavný hosť Dr. Tim Kimmel (USA) je odborník na túto problematiku a výborný rečník. Ak nemáte kde dať deti, zoberte ich so sebou.

Organizátori konferencie majú pre ne program.

Termín konferencie sa blíži!

Nezabudnite sa prihlásiť. Pozvite aj priateľov.

konferencia ZDRAVÁ RODINA

www.konferenciazdravarodina.sk

organizujú: Teleos.sk, zakostolom.sk, cbza.sk, familymatters.net

12.5.2018

VÝKLADOVÉ KÁZANIE

JÁN HENŽEL

Verné biblické vyučovanie je prostriedkom, ktorým Kristus buduje svoju cirkev. Keď sa zdravý zbor zhromaždí, tak očakáva, že bude počuť Boží hlas. Veď kde sa verne zvestuje Božie slovo, tam je počuť Boží hlas.

Preto prvým a *najdôležitejším* znakom zdravého zboru je výkladové kázanie. Keď je totiž Božie slovo na prvom mieste, tak máte najdôležitejší aspekt zborového života, lebo Boh sa rozhodol konať svojím Duchom skrze svoje Slovo.

Čo máme na mysli pod výkladovým kázaním, si ukážme na kontraste s tematickým kázaním. Tematická kázeň začína konkrétnou záležitosťou (témou), o ktorej chce kazateľ kázať. Keď si kazateľ zvolil tému, potom zozbiera rôzne texty z rôznych častí Biblie, ktoré sa týkajú zvolenej témy. Tematická kázeň je teda postavená na zvolenej téme, a nie na jednom texte Písma. Kazateľ vie, čo chce povedať, a potom to hľadá v Biblii. Aj také kázanie má občas opodstatnenie, ale nemalo by byť bežnou „stravou“ zboru.

Tou by mala byť výkladová kázeň, ktorá začína konkrétnym textom

Písma. Hlavná myšlienka tejto state Písma je vo výkladovej kázni hlavnou myšlienkou kázne. Ide o to, aby som počul, čo hovorí Božie slovo, a nie aby som potvrdil Bibliou to, čo chcem povedať ja.

a/ Úloha Božieho slova pri zrode života

V centre zboru má byť Biblia, lebo Boh používa svoje slovo na vzbudenie života. Nikdy to nebolo

tak, že Boží ľud vytvoril Božie slovo. Od úplného začiatku vždy Božie slovo vytváralo Boží ľud! V Genezis 1 Boh tvorí všetko, vrátane ľudí, svojím slovom. V Genezis 12 povoláva Abraháma svojím slovom sľubu. U Ezechiela 37 odhaľuje Boh víziu vzkriesenia k životu prostredníctvom Božieho slova. Vyvrcholilo to poslaním Ježiša

Krista, Božieho Slova, ktoré sa stalo telom. V Rimanom 10 čítame, že duchovný život dostávame Božím slovom. *Nie Boží ľud vytvoril Božie slovo, ale naopak, Božie slovo vytvára Boží ľud!*

Pretože sme sa svojím hriechom odlúčili od Boha, Boh musí hovoriť, ak ho máme spoznať. Veľkým pokušením cirkvi je, že sa pokúsi vytvárať zbory inými prostriedkami. Môžeme sa napríklad pokúšať vytvárať zbory na etnickom základe. Aj keď vzniknú rómske zbory, dajme pozor, aby ich centrom bolo Božie slovo a nie ich etnicita.

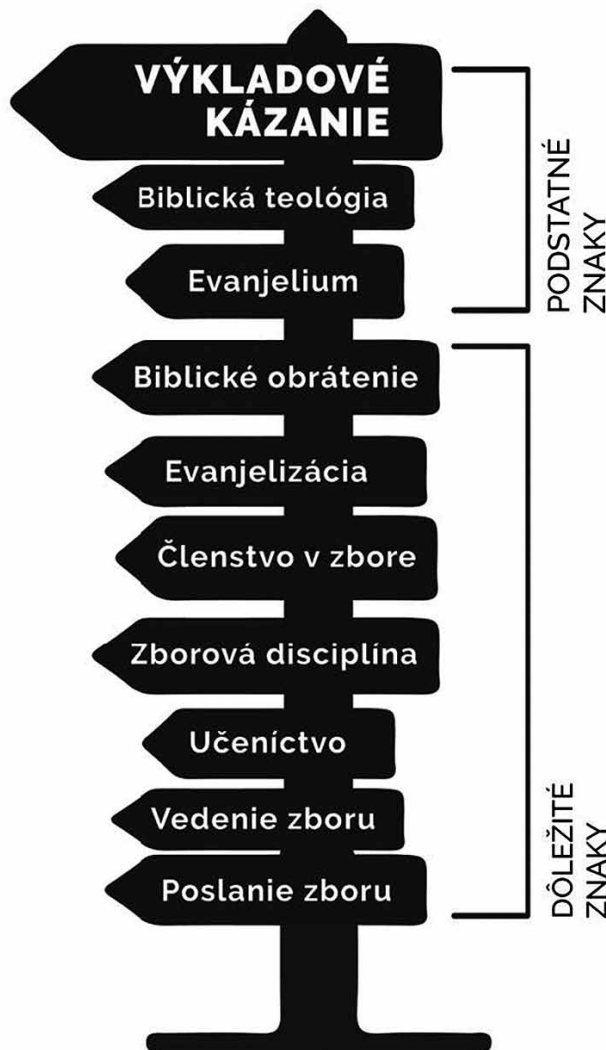
Môžeme sa pokúšať tvoriť zbory aj na špeciálnych programoch a projektoch, na skupinových komunitách, kde sa ľudia navzájom podporujú a starajú. Môžeme vytvárať zbory na výraznej osobnosti kazateľa.

A Pán Boh môže a aj používa všetky tieto veci, ale v konečnom dôsledku Božia cirkev môže vzniknúť len okolo Božieho slova.

b/ Úloha Božieho slova pri pokračovaní života

V stredoveku používala cirkev motto: *semper idem* (stále tá istá). Aj reformačné cirkvi mali *sem-*

ZNAKY ZDRAVÉHO ZBORU

per motto: *Ecclesia reformata, semper reformanda secundum verbum Dei* (Cikve reformovaná, stále sa reformujúca prostredníctvom slova Božieho). Nič (okrem Boha) nie je stále také isté, ako bolo. Ani Rímsko-katolícka cirkev nie je. Je prirodzené, že všetko sa mení/reformuje. Zdravý zbor je však ten, ktorý sa stále reformuje prostredníctvom Božieho slova.

c/ Úloha kazateľa Božieho slova

Nie jedinou, ale hlavnou úlohou každého kazateľa je výkladové kázanie Písma. Pre zdravie zboru je kľúčové, aby kazateľ Bohom obdarovaný a cirkvou ustanovený k tejto službe, bol plne oddaný Božiemu slovu. Ako služobníci Slova sme povolaní kázať Božie slovo Božej cirkvi a každému Božiemu stvoreniu, lebo tak Boh vzbudzuje život.

V našej izolovanej a individualistickej kultúre sa každý stará o seba. Zároveň je toto antiautoritatívna kultúra, kde sa každý vzpiera vonkajšej autorite. V dôsledku toho sme hlboko zmätení. Práve preto je dôležité, aby sme sa zhromažďovali a počúvali toho, ktorý stojí na mieste Božom a podáva nám Božie slovo, ku ktorému nemôžeme nič pridať, len ho počúvať a poslúchať.

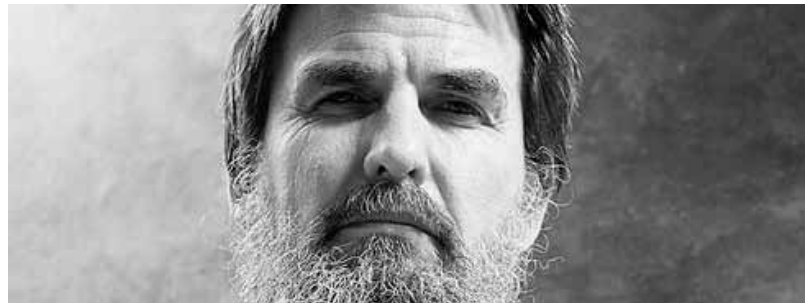
Pre zdravie zboru je kázanie Slova absolútne centrálné. Skúsenosťou Martina Luthera bolo, že pozornosť Božiemu slovu je cestou k spásu a ukázalo sa, že sa stalo aj začiatkom reformácie. Veď aj Pavol píše: *Pretože svet z prejavov Božej múdrosti nepoznal Boha svojou múdrosťou, zapáčilo sa Bohu spasiť veriach bláznovstvom ohlasovania* (1Kor 1, 21). To neznamená, že taká služba bude vždy populárna a požehnaná aj rastúcim počtom ľudí. Ale znamená to, že taká služba bude vždy správna. Lebo: *Človek bude žiť nielen z chleba, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst* (Mt 4, 4).

Poznámka:

Viac si o tomto môžete prečítať v knihe: *Mark Dever; Zdravá cirkev. Bratislava: Porta libri, 2018.* ■

Sila žiť sa vo mne rodí z odvahy umierať.

ŽIŤ ALEBO ZOMRIEŤ?

DANIEL PASTIRČÁK
(Kazateľ Cirkvi bratskej)

Čítame list Filipanom. Jeho témou je Radosť v čase sklúčenosti. Často navštevujem priateľov v nemocnici. Ocitli sa na hranici života a smrti. S niektorými sa môžem spojiť vo viere, vysloviť spolu s nimi modlitbu. Iní vieru nemajú, nesmeli sa v nich rodiť. Čo im povedať, akú radosť priniesť do ich sklúčenosti. „Neboj sa budeš žiť, veď Bohu nič nie je nemožné!“ Mal by som odvahu povedať im „neboj sa umrieť“? Akými slovami mám umierajúceho povzbudiť, aby v smrti uvítal objatie lásky, aby v nej uvidel svetlo samotného Krista? Pavol v našom texte prehovoril o smrti. Zanechal nám svoje najosobnejšie vyznanie. Z jeho slov je zrejme: Nevie, čo ho čaká zajtra – život, alebo smrť?

Skúste si to predstaviť. Ste uväznení. Prebieha súd, rozsudok môže v najbližších dňoch znamenať vašu popravu. O týždeň už možno nebudete medzi živými. Nuž, text, ktorý máme v rukách vznikol v hraničnej situácii.

Život berieme ako samozrejmosť, na smrť zabúdame, hoci je v každom okamihu s nami ako naša nevyhnutná budúcnosť. Zabudol som na to, ako na smrť – hovorievame. Sú však situácie, keď sa ocitneme na hraniciach, smrť je bezprostredne tu, musíme jej pohliadnuť do tváre. Taká situácia vyplaví na povrch vedomia to najpodstatnejšie – kladú sa nám otázky: Načo žijem? Čo ma čaká v smrti? Aký je zmysel života? Aký je zmysel smrti?

Na hraniciach

Hraničné situácie môžu do nášho života vstúpiť v jemnejších podobách. Zaskočí ma nečakaná choroba. Včera som bol vo víre života, dnes som odsunutý na okraj, pripútaný k lôžku, vydaný do rúk ošetrovateľov a lekárov. Skrachovalo moje životné dielo, zradil sa najbližší človek. Prepustili ma z práce. To, čomu som skalopevne veril sa ukázalo byť ilúziou... Ocitol som sa v koncoch. V takých situáciách na nás s neodvratnou naliehavosťou padne tieň smrti.

Položme si Pavlove otázky: Čím je pre mňa život? Čím je pre mňa smrť? Pavol odpovedá jednoducho: Žiť je pre mňa Kristus. A smrť? Aj smrť je pre mňa Kristus. Aj život aj smrť je Kristus. To je všetko? Nepoužíva tu Pavol iba náboženské kliše, aby sa vyhol bytostným otázkam? Náboženské kliše sa môže ľahko ujať v reči cirkevníka. Od malička sa na určité otázky učil odpovedať vopred sformulovanými odpoveďami prevzatými od iných. To však istotne nie je Pavlov prípad. Keď povie: *Mne je žiť Kristus*. A dodá *Chcel by som zomrieť a byť s Kristom*, iba v krátkych vetách zhrnie bytostnú skúsenosť, v ktorej sa zakladá všetko kým je. V našom živote, sa často skrýva rozhodujúca

skúsenosť, ona je kľúčom k pochopeniu toho, čo hovoríme a čo konáme.

Na ceste

O udalosti, ktorá určila Pavlov život čítame v knihe Skutkov. Keď Pavol povie Kristus, vracia sa do onej desivej chvíle, keď ho na ceste do Damasku zasiahla náhla slepota. Len okamih pred tým bol sebaistým Šavlom. Bol si istý Bohom, vedel presne čo žiada Boží zákon, bol si istý, že v mene Boha treba prenasledovať kresťanov. Osvietený Šavel upadá do slepoty. Čo ho oslepilo? Nebeské svetlo. Pavol na ceste do Damasku nestretol Krista v tele, nestretá sa so vzkrieseným rabinom, ktorý sa ako záhadný človek túla po okolí. Stretol sa s nemateriálnym svetlom, so samotnou podstatou existencie. To stretnutie v ňom prebudilo najbyťostnejšie ľudské otázky. Prvý vyslovil, na druhú, nevyslovenú, dostal odpoveď: Kto si Pane? Čo mám robiť? Vďaka tomu stretnutiu Pavol môže napísať: *Boh bol v Kristovi, aby so sebou zmieril svet.* V stretnutí s Kristom stretol Boha tak ako ho nikdy pred tým nepoznal. Boh zjavený v Kristovi je pre neho odpoveďou na obe otázky – otázku po poznaní Boha – poznaní tajomstva, čo nás čaká v smrti – Kto si Pane? Aj otázky života – Čo mám robiť Pane? Nuž, takto pre Pavla je žiť Kristus aj umrieť je Kristus.

Čo má Pavol na mysli, keď povie Kristus? *Aj keď sme poznali Krista podľa tela, ale teraz už nepoznáme.* Napísal Pavol v 2. Liste Korintánom: *Preto ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením. Staré veci pomínuli, nastali nové. Ved' Boh bol v Kristovi a zmieril so sebou svet.* Keď Pavol hovorí Kristus, nemá na mysli iba historického Krista, Krista podľa tela. Aký je to ten Kristus nie podľa tela? Kristus – večné Slovo. Tak o Kristovi písal apoštol Ján. *Na počiatku bolo Slovo, to Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ním vzniklo všetko a bez neho nevzniklo nič z toho čo je. V ňom bol život a ten život bol svetlom ľudí. To svetlo osvecuje každého človeka prichádzajúceho na svet.* Kristus – Logos – Slovo, komunikácia, zámer, zmysel za celým vesmírom. Božský rozum, vôľa, ktorá uvádza v bytie všetko čo je. V tom Slove bol život a ten život bol svetlom ľudí. To svetlo osvecuje, každého človeka prichádzajúceho na svet. Svetlo vedomia – Ja som, vedomia, ktoré sa vo mne pýta na nekonečné tajomstvo, z ktorého som vzišiel – Kto si, Pane? Svetlo svedomia, ktoré sa vo mne pýta – Čo mám robiť?

Žiť pre mňa znamená Kristus.

Ako môže byť pre mňa život Kristom. V tom istom liste v druhej kapitole Pavol napíše: *Nič nerobte z hašterivosti, ani pre márnú slávu, ale radšej v pokore pokladajte iných za vyšších od seba a nehladajte iba svoj záujem, ale aj záujmy druhých. Majte myseľ Kristovu: On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepokladal za korisť, ale zriekol sa jej, vzal na seba podobu slu-*

žobníka a stal sa jedným z ľudí, ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, na smrť na kríži...

Videné Kristovou myslou, životný rast a úspech nie je stúpaním k vrcholu, ale zostupovaním na dno. Nie byť viac, byť menej. Odkiaľ to Pavol má? Pozná to z príbehu evanjelia, no prijal to i z Ježišových slov zachytených apoštolmi: *Blahoslavenýchudobní duchom, lebo ich je nebeské kráľovstvo. Ak pšeničné zrnko neodumrie zostane samo, ale ak odumrie prinesie hojný úžitok.* Žiť Krista, znamená, žiť život ubúdania, podstupovať pohyb umierajúceho semienka. Aký to je život?

Náš život nesú vitálne sily, bez nich by sme nemohli prežiť jediný deň. Majú podobu pudov. Najprv je tu pud sebazáchovy: Život sa neustále stará o svoje prežitie. Ak by sme sa však nechali úplne určovať pudom sebazáchovy, život by nás premenil na sebcov a lakomcov. Potom je tu pud pospolitosti. Aby nám život poskytol uspokojenie potrebuje spoločenské potvrdenie. Ustavične sa domáha uznania, súťaží o prestíž, buduje kariéru. Ak by sme sa tým pudom nechali celkom určovať podmanila by si nás pýcha, márnivosť a komplexy menejcennosti. A napokon je tu sexuálny pud, libido, ako ho nazýval Freud – túžba po príjemnom, po slasti a blaženosti. Ak by sme sa ním nechali úplne určovať upadli by sme do nenásytnej žiadostivosti, do bezuzdných vášní, konzumu a pôžitkárstva. Pudy sú stimulmi pre telo, duchu však nedávajú potrebnú orientáciu. Ak im odovzdám vládu, telesne síce budem stúpať hore, no duch bude vo mne ubúdať. Vitálne sily ducha vo mne ožijú až tam, kde od nich odstúpim, svoj záujem obraciam od seba k Bohu, od vlastného života k životu iných. Ubúdam v Bohu. Ubúdaním sa pud sebazáchovy rozširuje o rozmer ducha. Zahŕňa v sebe i životy iných. Už sa nestarám iba o zachovanie svojho života. Starám sa o zachovaní života iných. V tom zmysle ste vy všetci mojím Kristom a spolu sme telo Kristovo.

Ubúdaním sa pud pospolitosti rozširuje o rozmer úcty k druhému. Už nehľadám iba svoju dôstojnosť, v pokore vidím tvoju veľkosť, ctím si tvoju dôstojnosť. Moja sebaúcta sa rozširuje o rozmer pokory. V nej vidím iných ako dôležitejších než seba.

Ubúdaním sa libido rozširuje o rozmer túžby po šťastí, naplnení a blaženosti druhých ľudí. Utvára sa tak vo mne pohostinnosť srdca. hostím tvoju radosť chlebom môjho života. Čím menší sa odvážim byť, tým viac ľudí sa do môjho priestoru zmestí.

Priestor, ktorý vo mne tým ubúdaním vzniká – to je Kristus vo mne. Toto v Pavlovej reči znamená – Žiť je pre mňa Kristus. Taký život obsahuje paradox. Sila žiť sa vo mne rodí z odvahy umierať.

Kristus je zajtrajšok

Pavol myslí na zajtrajší deň. Čo ho čaká? Čo si praje? *Chcel by som zomrieť a byť s Kristom* napíše. Čo vám napadne, keď si pomyslíte na smrť? Čo si predstavíte, keď si pomyslíte na stretnutie s Kris-

tom? Čo to vlastne znamená – Zomrieť a byť s Kristom? Aký je Kristus? Taký ako ho namaľoval Rafael, Rubens, či skôr taký ako ho maľoval Rembrant, či taký aký na nás hľadí z Chagalových obrazov? Alebo má skôr tvár, akú vytvorili počítačové simulácie na základe odtlačkov turínskeho plátna? Prečo by som sa na stretnutie s tou toľkokrát a toľkými spôsobmi vyobrazenou tvárou mal tešiť. Čím je iná než všetky ostatné tváre, čím je taká úchvatná? Po čom to Pavol túži, na čo sa to teší? Môžeme si byť istí, že keď hovorí o Kristovi nepredstavuje si žiadnu postavu ani žiadnu tvár. Hovorí o nemateriálnom duchovnom

svetle, ktoré ho oslovilo: *Ja som Kristus, ktorého ty prenasleduješ*. Nemateriálne všetkým prenikajúce svetlo Pravdy a Lásky. Prameň tvorivosti, invencie, z ktorej sa rodia všetky formy života. Pozná Krista, no nie podľa tela. Ku komu teda Pavol upiera svoju túžbu? Svetlo v ňom (to svetlo ktoré osvecuje každého človeka prichádzajúceho na svet) sa stretlo so svetlom nad ním. Pozná Krista, lebo sa ho Kristus už bol raz dotkol, ako svetlo zmyslu v bráne života. Ochutnal ho ako predchuť Duchovného naplnenia. Kde a ako náš duch prežíva duchovné naplnenie? Naplnenie a uspokojenie tela je prosté: Jedenie, pitie, sexuálne uspokojenie, spánok, pohodlie, blahobyť, zabezpečenie... A duchovné? Úžas hľadania, objavovania, poznania – poznania prírody, dejín, druhého človeka, seba samého... Každé nové poznanie, každý objav so sebou prináša duchovné vzrušenie – aha, aha – blažená radosť z poznávania pravdy. V každej malej skúsenosti nového poznania sa otvára vzdialený obzor absolútneho Ducha Pravdy, ku ktorému som sa malým krôčikom priblížil.

Alebo úžas milovania – zalúbenosť, priateľstvo, náklonnosť, sympatia. Za týmito neúplnými, pomínutelnými momentmi milovania je skrytý obzor absolútneho Ducha Lásky. Každý dotyk lásky prebúda intuíciu nekonečného Ducha lásky, v ktorom sa má raz celkom naplniť zmysel nášho jestvovania. Kristus je tá Pravda. Kristus je tá Láska. To, čoho sme sa v našom poznaní a milovaní iba čiastočne dotýkali, videli to iba v náznakoch, ako v hmlistom zrkadle uzrieme v smrti, za bránou času v zavŕšenej

úplnosti – tvárou v tvár. *Teraz vidíme len akoby v zrkadle v záhade, ale potom z tváre do tváre. Teraz poznám šťastí, ale potom budem poznať tak ako som bol poznaný*. Píše Pavol.

Svadobná noc

Najhlbšia metafora posmrtného života – je metafora svadobnej noci. Smrť je svadba a za bránou smrti svadobná noc lásky. Tu sa Božský ženich Kristovho Ducha v objatí milovania navždy zjednotí s duchom človeka. Tam bude navždy ten večný deň, o ktorom si hovoril, Kriste? Spoznám, že ty si v Otcovi, Otec v tebe, ty vo mne a ja v tebe, ty v nás a my v tebe – jedno?

Aký zisk Pavol vidí v smrti? Zisk nevesty, ktorá sa naveky spojí so ženichom svojej duše v nekonečnej noci lásky.

Pavol o stretnutí Krista v smrti hovorí s úplnou dôverou? O čo tú dôveru opiera? Opiera ju azda o svoju duchovnú skúsenosť? Skúsenosť je však závislá na pamäti. Tá nám našu skúsenosť raz približuje, inokedy zastiera. Dôveru však potrebujem práve vo chvíli, keď nevidím nič, na nič si neviem spomenúť. Spolieha sa azda Pavol na svoju zbožnosť a bezúhonnosť? Tým by však odporoval všetkému čo učil o hriechu a milosti. Spolieha sa azda na svoju múdrosť, na porozumenie Božiemu zjaveniu. Sám však priznáva – iba z časti poznáme a z časti prorokujeme. Keď nám bude dané kráčať do temnoty smrti, tam, kde sme ešte nikdy neboli, všetky myšlienky vyblednú.

Domnievam sa, že Pavol dôveru opiera o slovo Kristových prislúbení. Tak o tom hovorí apoštol Peter: *Daroval nám vzácne a veľmi drahé prislúbenia, aby sme prostredníctvom nich mali účasť na Božej prirodzenosti a unikli záhube, ktorú na svete spôsobuje žiadostivosť*.

Evanjeliá nám uchovali Kristove prislúbenia. *Ja im dávam večný život a nezhynú na veky, nik ich nevytrhne z mojej ruky*. Zaslúbenie nie je niečo čo máme, ako svoje vlastné, môžeme sa mu iba v dôvere odovzdať. *Nik ich nevytrhne z mojej ruky*. Hovorí Kristus. Ruka je orgánom tvorenia, jej obraz je znakom tvorivosti. Taká je pre nás večnosť. Nie je niečím, čo máme ako čosi svoje vlastné – ako nejakú vrozenú nesmrteľnosť duše. Tak ako som na svet prišiel z ničoho, i do večnosti v smrti vstupujem z ničoho. Nuž, so mnou a Bohom je to tak, musím najprv nebyť, aby som bol.

Také je i Pavlovo vyznanie: *Som presvedčený, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomné, ani budúce veci, ani mocnosti, ani to, čo je vysoko, ani to, čo je hlboko, ani nijaké iné stvorenie nebude nás môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi*. Bezpečie Božej ruky nie je bezpečím, ktoré máme; je bezpečím, ktoré má nás. Nie naša láska k Bohu, ale Božia láska k nám je to, čo nás v Kristovi nesie a nikdy nás nestratí. ■

VEĽKONOČNÉ SVIATKY KÁBUL 2018

Tlačová správa, foto: plk. MARIAN BODOLLÓ

V dňoch 30. 3.–7. 4. 2018 vykonal generálny duchovný Ekumenickej pastoračnej služby v OS a OZ SR (EPS) plk. Marian Bodolló pastoračnú návštevu príslušníkov operácie RS Afganistan. Bola to jedna z mála príležitostí, ako slovenským vojakom aspoň na chvíľu priblížiť atmosféru veľkonočných sviatkov zo Slovenska. V miestnej kaplnke Kabul International Airfield (KAIA) vykonal služby Božie a oboznámil sa s plnením operačných úloh príslušníkov NSE. Videl náročnú prácu slovenských leteckých inštruktorov, ktorí sa podieľajú na výučbe opráv vrtuľníkov Afganskej národnej armády a navštívil slovenských príslušníkov v Resolute Support Headquarters Kabul. Generálny duchovný mal popri duchovnej starostlivosti o vojakov aj diakonickú úlohu. Išlo o podpísanie dokumentov k pripravovanej humanitárnej pomoci Slovenskej republiky pre základnú školu v Mazar-e-Sharif v Afganistane. V roku 2014 sa začala stavať základná škola z miestnych zdrojov a s pomocou bývalých afganských obyvateľov žijúcich na Slovensku. Od roku 2016 pristúpilo Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR k finančnej podpore výstavby tejto školy. Ústredie EPS je nápomocné najmä vo veci koordinácie zainteresovaných zložiek s OS SR, aby išlo o efektívnu a úspešnú pomoc. V septembri 2018 sa má s využitím síl a pros-

triedkov OS SR uskutočniť odovzdanie viac ako 400 uniforiem pre žiakov spomínanej základnej školy. EPS svojou angažovanosťou pri humanitárnych aktivitách SR v miestach pôsobenia našich vojakov prispieva k tzv. komplexnému prístupu medzinárodného spoločenstva pri operáciách na miestach pôsobenia medzinárodného krízového manažmentu. Je to v poradí už siedma materiálna pomoc do miest pôsobenia OS SR v Afganistane. Koordinátor a riaditeľ správy EPS Ing. Milan Gajdoš k tejto bohumilej aktivite povedal: „Teší nás, že sme organizovaním humanitárnej pomoci našli prepojenie aj s pastoračnou činnosťou. Zapojením vojakov a policajtov do charitatívnych zbierok ponúkame prieror na rozvoj ich cností ako k pestovaniu spolupatričnosti a obetavosti. V posledných rokoch sa pri distribúcii humanitárnej pomoci zúčastňuje aj vojenský duchovný. Sú to pre nás obohacujúce príležitosti, keď na miestach pôsobenia medzinárodného krízového manažmentu sa vieme priblížiť k vojakom pri spoločnej práci v záujme ľudskosti pri zmiernení utrpenia vojnou postihnutého obyvateľstva.“ Na záver sa patrí poďakovať všetkým, ktorí z prostredia MZVaEZ SR, MO SR podporujú pomoc vojnou postihnutému obyvateľstvu Afganistanu najmä však doc. Nasirovi Jalilimu, ktorý stojí za výstavbou školy v Mazar-e-Sharif. ■

AJ NEPOČUJÚCI CHCÚ POZNAŤ BIBLIU

KATARÍNA BOŠKOVÁ

Slovenská biblická spoločnosť zverejnila začiatkom apríla 2018 ďalšie dve časti Biblie pre Nepočujúcich. Videonahrávky v slovenskom posunkovom jazyku sú voľne dostupné na webovej stránke www.biblia.sk. Po úspešnom ukončení prvej, testovacej fázy, začína projektový tím s prekladom ďalších častí, ktoré priblížia nepočujúcim odkaz Novej aj Starej zmluvy.

Poslaním Slovenskej biblickej spoločnosti je šíriť Božie slovo, preto vydáva Bibliu v knižnej forme a zároveň prevádzkuje internetovú stránku, kde je možné študovať rôzne preklady online. Aj keď nepočujúci na Slovensku dokážu čítať, väčšina z nich má problém čítať písaný text s porozumením. Biblická spoločnosť sa preto rozhodla priblížiť im evanjelium formou, ktorá je pre nepočujúcich najzrozumiteľnejšia. V roku 2017 začala s prekladom Biblie do slovenského posunkového jazyka. Preklad má podobu videonahrávok, ktoré sú dostupné na webovej stránke www.biblia.sk. Sú určené predovšetkým nepočujúcim, ale aj kresťanským pracovníkom, ktorí sa im venujú. V prvej fáze projektu bolo preložených päť príbehov z Novej zmluvy.

„Som veľmi rád, že sa dielo prekladu Biblie do posunkového jazyka stále obohacuje o ďalšie časti. Ešte viac ma teší, že je to posunkový jazyk (nie iba preposunkované texty) a na preklade robia samotní nepočujúci. Všetkým, ktorí sa podieľajú na tomto projekte, patrí veľká úcta.“ hovorí Felix Mária OFM, františkán, ktorý v roku 2017 pomohol zostaviť projektový tím. Tvorili ho piati nepočujúci, dvaja teológovia, tlmočníčka a dvaja režiséri.

Roman Vojtechovský, nepočujúci pedagóg a lingvista, oceňuje prínos prekladu pre celú komunitu

a rozvoj posunkového jazyka. Prekvapila ho náročnosť textov: „Každý príbeh v sebe skrýva mnoho biblických pojmov a pozadí, ktoré treba dlhšie preštudovať, aby aj nezainteresovaný človek pochopil, čo je zmyslom daného príbehu. A to nepočujúcim chceme cez videonahrávky osvetliť.“

V druhej fáze projektu (apríl 2018–apríl 2019) pribudne v Biblii pre nepočujúcich ďalších desať videonahrávok – päť z Novej zmluvy a päť zo Starej zmluvy. Projektový tím rozhodol o rozšírení výberu o texty z 1. a 2. knihy Mojžišovej vzhľadom na to, že novozmluvné texty sa často odvolávajú na príbehy a postavy zo Starej zmluvy, ktoré zatiaľ nie sú slovenským nepočujúcim veľmi známe.

Doplňujúce informácie:

Slovenská biblická spoločnosť vydáva a šíri rôzne preklady Biblie na Slovensku už od roku 1990. Osobitnú pozornosť venuje špecifickým skupinám obyvateľstva – akými sú deti, slabozrakí, Rómovia, nepočujúci a podobne. Je členom medzinárodnej rodiny biblických spoločností „United Bible Societies“.

Kontakt:

Slovenská biblická spoločnosť, Mlynská 43, 974 09 Banská Bystrica, office@biblia.sk, www.biblickaspolocnost.sk

Možnosť finančnej podpory ďalšieho prekladu:

IBAN, Tatrabanka: SK44 1100 0000 0026 2778 2674
Variabilný symbol: 100583
(poznámka: Biblia pre nepocujucich) ■

Rubriku Misia redakčne pripravuje
JURAJ INSTITORIS v spolupráci s VLADIMÍROU VRAJOVOU.

Z PREKLADATEĽSKEJ DIELNE ROMANA MESZÁROŠA

ROMAN MESZÁROŠ

pracuje s Wycliffeovými prekladateľmi Biblie v Tanzánii. V Tanzánii strávil 9 mesiacov. Následne v Anglicku absolvoval prvú časť štúdia pre prekladateľov Biblie a v máji minulého roka sa do Tanzánie vrátil.

V auguste som pricestoval do mesta Musoma, kde budem dlhodobo pôsobiť ako prekladateľ Biblie. Úradnou rečou v Tanzánii je svahilčina, no pre väčšinu obyvateľov krajiny to nie je ich rodná reč. V Tanzánii sa totiž hovorí vyše 100 rôznymi miestnymi jazykmi. Ako teda vyzerá preklad Biblie? Ako sa začína a kde sa končí? Akú úlohu v ňom budem zohrávať?

Prispôsobenie a uhladenie

Prvým krokom pri preklade je hrubý preklad Biblie z úradného do miestneho jazyka. Svahilčina samotná má už niekoľko prekladov. Na tento účel sa používa najdoslovnejší preklad, ktorý by sme mohli prirovnať k nášmu Roháčkovmu prekladu. V tomto kroku robíme čo najdoslovnejší preklad textu. Nevenujeme sa príliš detailom a výsledkom je nie veľmi plynulý text v miestnom jazyku. Dostaneme sa však k materiálu, s ktorým budeme ďalej pracovať. Táto fáza sa nazýva prispôsobenie a pracujú na nej iba miestni prekladatelia, nie misionári.

V ďalšej fáze preklad „učeseme“. Miestni prekladatelia hľadajú vhodné slová pre rôzne výrazy z predchádzajúceho kroku, snažia sa prirodzene formulovať vety a odseky a pri tejto práci používajú rôzne biblické preklady v rôznych jazykoch, ktorým rozumejú. Táto fáza sa nazýva uhladenie a je zodpovednosťou miestnych misionárov.

Presnosť a zrozumiteľnosť

Potom nasleduje fáza presnosti a zrozumiteľnosti, kde sa miestni prekladatelia zameriavajú na štúdium toho, čo Biblia učí, a na to, ako to komunikovať čitateľom, aby to správne pochopili. V tejto fáze sa teda venujú exegéze. Pracujú pri tom s rôznymi prekladmi, či komentármi.

Po tejto fáze sa prekladatelia opäť zameriavajú na to, aby preklad znel v ich jazyku prirodzene. Keďže pre jedného z prekladateľov môže preklad znieť úplne prirodzene, no pre iných môže znieť zvlášť, je tu aj fáza čítania nahlas, kde jeden z prekladateľov text číta a ostatní ho počúvajú a robia zmeny, kde to považujú za potrebné.

Predtým ako prekladatelia začnú prekladať Písmo, musia sa naučiť, ako správne písať a čítať v miestnom jazyku, keďže tento jazyk ešte nemá písomnú formu. Ďalšou časťou prekladu Biblie je teda kontrola pravopisu.

Spredu dozadu

Po nej nasleduje fáza spätného prekladu. Ide o doslovný preklad z miestneho jazyka do úradného jazyka, svahilčiny. Tento preklad je potrebný preto, aby mohli kontrolu prekladu vykonávať aj externí kontrolóri, konzultanti. Sú to ľudia, ktorí nepracujú len s daným jazykom, no ovládajú svahilčinu. Môžu sa zamerať na presnosť biblickej zvesti v danom preklade ako aj na jej zrozumiteľnosť a diskutovať o tom. Je to vynikajúci nástroj aj pre nás, misionárov, ktorí nemáme dostatočnú slovnú zásobu v miestnych jazykoch. Aj keď rozumieme gramatike v miestnom jazyku, ktorá je mnohokrát relatívne jednoduchá, spätný preklad nám pomáha s významom jednotlivých slov.

Tri ciele

V predchádzajúcich odsekoch som spomenul niekoľko výrazov, ktoré sú pri preklade podstatné, aby ľudia pochopili a prijali zvesť Biblie. Sú to tri hlavné ciele prekladu Biblie: presnosť, zrozumiteľnosť, prirodzenosť. Preklad musí byť presný, teda musí tlmočiť to, čo je v Biblii. Nemôže hovoriť niečo, čo v Biblii nie je, nemôže vynechať nič, čo v Biblii je a nemôže nič zmeniť. Teda to, čo je v Biblii musí byť aj v preklade. Ďalším, rovnako významným faktorom, je zrozumiteľnosť. Čitateľ musí pochopiť, čo Biblia hovorí. Ak preložíme daný text správne, ale nie tak, aby čitateľ pochopil jeho zvesť, tak čitateľ biblickej zvesti neporozumie. Je teda dôležité pýtať sa, ako čitateľ text pochopil.

Pri týchto dvoch faktoroch sú zahraniční misionári veľmi nápomocní. Tretí faktor je najmä vecou miestnych prekladateľov. Je ním prirodzenosť, čiže výber vhodných slov, vhodných významových od-tieňov, sled udalostí a rôzne iné veci. Predstavte si, že by ste začali evanjelium slovami: „Kde bolo tam bolo, bol raz Ježiš Kristus, Boží Syn“. Celkom dobrý úvod do príbehu, nie? Alebo skôr do rozprávky...

Niekedy stačí veľmi málo a čitatelia okamžite vedia, že príbeh nie je reálny, alebo že ide o poéziu, vyučovanie. Niektoré jazyky nepoznajú rečnícke otázky, či iróniu a niekedy práve doslovný biblický preklad môže viesť k takejto nesprávnej komunikácii. Skúste si porovnať doslovný Roháčkov preklad 1Jn 2, 22: *A kto je lhár, ak nie ten, kto zapiera, že Ježiš nie je Kristus?* a ekumenický preklad toho istého verša: *Kto je klamár, ak nie ten, čo popiera, že Ježiš je Kristus?* Z týchto veršov môžeme vidieť odlišnosť gréckej a slovenskej gramatiky. Roháčkov preklad je doslovný a v slovenčine nepresný. Ekumenický preklad nám skutočne tlmočí význam tohto verša a zohľadňuje viac grécku a slovenskú gramatiku.

V predchádzajúcich fázach sa prekladu venovali najmä miestni prekladatelia, keďže celý text bol v miestnom jazyku. Na konci tohto procesu máme k dispozícii spätný preklad, ktorý nám, misionárom, výrazne pomôže v práci.

Kontroly

Nasleduje fáza kontroly asistentom pri preklade. Toto je moja úloha. Na to, aby som dokázal v tejto fáze efektívne pôsobiť, potrebujem študovať rôzne lingvistické dokumenty, počnúc pravopisom, gramatikou až po štúdium jednotlivých žánrov v danom cieľovom jazyku. Pri práci používam preklad v miestnom jazyku, spätný preklad v svahilčine, text v pôvodnom jazyku (gréčtina) a rôzne prekladateľské komentáre. Počas tejto kontroly sa miestnych prekladateľov pýtam rôzne otázky, aby sme sa dostali k textu, ktorý bude presný, zrozumiteľný a prirodzený.

Príklad jedného z problémov, ktorý riešime, je v Mk 7,25–26:

Bola tam jedna žena, Grékyňa. Táto žena, pochádzala z Fenície v Sýrii. Jej dcéra, mala nečistého ducha. Keď táto žena, počula že, Ježiš je blízko,

nasledovala ho, padla mu k nohám. A prosila ho aby vyhnal z dieťaťa toho ducha.

Jedna z prvých vecí, ktoré ste si tu mohli všimnúť sú čiarky. Urobil som doslovný preklad z jazyka kabwa a nechal som čiarky tam, kde boli aj v tomto preklade. A sú na správnom mieste. Iný jazyk môže písať čiarky odlišne. Niekedy to vyzerá priam nelogicky, no práve to sú miesta, kde tamojší ľudia robia pri čítaní pauzu.

Druhou vecou môže byť slovo „Grékyňa“. Čo to znamená? Prečo tam Marek napísal, že tá žena bola Grékyňa? Z jednoduchého dôvodu, Grék = pohan, nežid. Dokonca je možné, že tá žena vôbec nebola z Grécka. Vhodnejším prekladom tu teda môže byť, že tá žena bola „pohanka“ alebo žena, „ktorá nebola židovka“.

Nasleduje kontrola komunitou. Počas predchádzajúcej fázy sa dostávame k otázkam, kde nevieme prísť k riešeniu a potrebujeme sa opýtať miestnych ľudí, čo si o danom probléme myslia, ako danej pasáži alebo slovám v našom preklade rozumejú. Počas roka absolvujeme niekoľko ciest do dedín, kde sa rozprávame so skupinami miestnych ľudí. Čítame spolu jednotlivé pasáže a spolu diskutujeme o miestach, kde potrebujeme spätnú väzbu od komunity.

Ďalšou fázou je kontrola konzultantom. Konzultant nepracuje len na jednom projekte a jeho hlavnou úlohou je opäť sa zamerať na presnosť textu, pričom sa dotýka aj ostatných oblastí. Keďže konzultant pracuje na rôznych prekladateľských projektoch v rôznych jazykoch, je zároveň človekom, ktorý do tímu prináša mnoho vzácných skúseností. Táto kontrola prebieha podobne ako kontrola s asistentom pri preklade. Konzultant má čas napísať svoje poznámky k biblickej knihe, či pasáži, ktoré bude mať následne prekladateľský tím k dispozícii. Nakoniec sa stretnú a každá poznámka musí byť vyriešená. Konzultant je tiež osobou, ktorá musí pro-

jekt schváliť, aby sa mohla Biblia, prípadne jej časť, v danom jazyku publikovať.

Poslednou kontrolou sú recenzenti. Ide o miestnych ľudí, často z radov duchovných. Majú za úlohu prečítať si celú knihu, ktorá sa bude publikovať a napísať k nej vlastné poznámky a pripomienky.

Po tejto fáze nasleduje príprava na publikáciu a tvorba zvukových nahrávok. Biblia je priebežne vy-

dávaná v mobilných aplikáciách. Jednotlivé biblické knihy sú do nej postupne pridávané, keď sú preložené. V priebehu najbližších dvoch až troch rokov plánujeme publikovať a odovzdať niekoľkým jazykovým komunitám kompletný preklad Novej Zmluvy. Môžete sa modliť za tento proces a nie len za to, ale aj aby Slovo, ktoré bude zasiate do životov, rástlo a prinášalo ovocie a aby tak Pán Boh bol oslávený. ■

Keď som bola malá, vždy v lete som spolu so sestrou vycestovala do Terchovej alebo Kolárovcí na tábor Detskej misie. Ešte teraz si v myslí vybavujem eufóriu, ktorá ma naplnila vo chvíli, keď sa ma mama spýtala, či by som nechcela na takýto tábor ísť. Vtedy som ešte nevedela, že počiatkové nadšenie hneď po príchode do ubytovne vystrieda strach z neznámeho a smútok za domovom, ale to k tomu skrátka patrí. Na jednom z týchto táborov som mohla spoznať (vtedy „vedúcu“) **LIBUŠKU HOLEŠOVÚ**, ktorú som poprosila, aby mi priblížila svoju službu medzi deťmi. (V. *Vrajová*)

MŮŽEM VYZNAŤ

LIBUŠA HOLEŠOVÁ

(misijná pracovníčka vo Veľkom Mederi)

Boh koná veľké dielo v živote každého znovuzrodeného jedinca, som vďačná, že aj v tom mojom. Vyrastala som v ateistickej rodine. Keď som mala 15 rokov, rodičia sa rozviedli. Po ukončení strednej školy som sa vydala a po dvoch rokoch manželstva rozviedla. V manželstve sa nám narodil syn. Po rozvode som hľadala blahobyt a lásku všetkými možnými spôsobmi, aké tento svet ponúka. Holdovala som alkoholu a drogám. Žila som bez Boha a nepočula som evanjelium, ktoré má moc zmeniť človeka. Všetko som vyskúšala, no nič ma nenaplnilo. Zlom v mojom živote nastal vtedy, keď za mnou jedného dňa prišli policajti so správou, že v rybníku našli telo 21-ročného muža, môjho syna. Po pohrebe som sa na cintoríne stretla s kresťankou, ktorá mi povedala, že v tejto situácii niet pomoci, iba keď sa obrátim k Pánovi Ježišovi. Odpovedala som jej: „Obrátila som sa.“ „Kedy?“ spýtala sa. „Teraz.“ Nevieť napísať, ako sa to udialo, pamätám si len jedno – za 42 rokov môjho života som nebola taká milovaná, ako v tejto chvíli. Uvedomila som si, že nič z toho, čím som prešla, vrátane tragickej straty syna, sa nevyrovná tomu, čo vykonal môj Spasiteľ na Golgotskom kríži, zaplatil za mňa všetky dlžoby, aby som dostala Jeho spravodlivosť, to biele rúcho, po ktorom som tak túžila.

Dnes v Ňom žijem plnohodnotný život. Na misijnom poli slúžim už 22 rokov evanjeliom medzi deťmi z Detského domova vo Veľkom Mederi a v reformovanom cirkevnom zbore na detských bohoslužbách. Počas tohto dlhého obdobia som

sa stretla s mnohými deťmi. Kluby dobrej zvesti sú pod záštitou Detskej misie a deti z detského domova chodia ku mne domov. Pán Ježiš naklonil srdcia vychovávateľov a vedenia k tejto službe. Počas školského roka sa stretávame v skupinkách raz týždenne a v letnom období na táboroch Detskej misie alebo na denných táboroch. Ja už na týždenné pobyty štvrtý rok nechodím, ale s plným nasadeným ich navigujem a koordinujem. Som vďačná aj za všetkých modlitebníkov, či už v mojom zbore alebo mimo neho, ktorí túto službu denne predkladajú Pánu Bohu. Žijeme v dobe náboženskej slobody, v čase milosti a ja som vďačná za príležitosť zvestovať deťom dobrú zvesť aj takýmto spôsobom. Evanjelium je nemenné a má moc zachrániť, zmeniť a spasiť hriešnika. Mám stále na pamäti, že aj ja sa raz postavím pred Boha a budem vydávať počet zo svojej služby. Od detí sa veľa učím a keď vidím, ako Boh koná v ich životoch, uvedomujem si, že to nie je moja zásluha, ale len Jeho milosť. Túžim, aby som dostala korunu, ktorú chcem zložiť k Jeho nohám v nebeskej sláve.

Pred štyrmi rokmi som bola ako zamestnankyňa rezortu práce nominovaná na vysoké štátne vyznamenanie, ale vnímala som, že Pán nechce, aby som sa vydala touto cestou. Nevedela som si predstaviť, že ja by som bola oslavovaná na pódiu a Pán Ježiš by zostal pod pódiom bez slávy, ktorá patrí iba Jemu. Môžem vyznať, že mi stačí Jeho milosť. Uzavrel so mnou večnú zmluvu, že mi neprestane dobre činiť a dal mi do srdca bázeň pred Ním, aby som neodstúpila od Neho (Jer. 32, 40). ■

NESLOBODA V SLOBODE

TOMÁŠ KOMRSKA
(Autor je vodič trolejbusu)

Terajšie zamestnanie mi prináša slobodu. Prečo? Lebo má presné pravidlá.

V zamestnaní, v ktorom som si mohol robiť „čo a kedy sa mi zachce-lo“, som sa strácal. Inému však vyhovuje presný opak.

Pri dlhšej prestávke na konečnej som si čítal o africkom lovcovi, ktorý našiel vo voľnej prírode opustené niekoľkodňové mláďa leoparda. Zobral si mačiatko domov – predátor zdomácnel, zmocnel a stal sa exotickým strážcom príbytku.

Hral sa s deťmi, strážil svojho záchrancu až do dňa, keď...

Jedného dňa, malý chlapec, syn lovca, spadol a rozbil si koleno. Dobrosrdečný krotký predátor v snahe pomôcť chlapcovi mu olízal ranu a to bol začiatok konca. Ochutnal krv, ktorú domáci pán starostlivo pred mačkou ukrýval.

Vtedy to zdomácnenému leopardovi došlo a pri najbližšej príležitosti svojho pána odzadu napadol a zabil.

Olízol pukušenie a vtedy sa v ňom zobudili pudy, o ktorých doposiaľ nevedel, ktoré doposiaľ v ňom len driemali.

Neuved' nás do pukušenia – nedaj, aby som „olízol krv“, ktorá vo mne zobudí „predátora“ – zlodeja, klamára, vraha, zradcu, pyšne-pokorného samolúbca, jednoducho – darebáka.“

Opýtajme sa klamára, ako začala jeho kariéra klamára.

Opýtajme sa vraha, čo bolo na počiatku jeho cesty do obávanej pozície a prečo.

Opýtajme sa zlodeja, ako sa to začalo, čo prvé ukradol a prečo.

Opýtajme sa zradcu, prečo zradil.

Každý z nás má vo svojej životnej záhrade strom, z ktorého nie je dobré jesť, aj keď nás nenormálne priťahuje. Prečo? Pretože nás otrávi a všetky ostatné stromy zanedbávaním povyschnajú.

Na takom strome môžu dozrievať iskrivé poldecáky, u iného blyštiace pyšníky, možno neodolateľne lákavé neverníky, nenápadné manipulátorníky, usmievavo prížmúrené zrádniky ...

Sloboda v slobode je aj to, že sa vedome rozhodnem, že nespravím, že sa niečoho vzdám... .

Pretože nevinným obzeraním si lákavého stromu a nenápadným približovaním sa k vábivej pochúťke s výhovorkou, že chcem lepšie spoznať, čomu sa mám vyhnúť, sa môže skončiť tragicky. Ale aj to je sloboda.

Som ochotný pomenovať strom a jeho plody vo svojom živote, ktoré ho sa „nesmiem“ dotknúť?

Sloboda je, keď môžem robiť to, čo je správne, nie to, čo sa mi zachce a umožním to aj ostatným. Pretože skutočná sloboda sa rozprestiera v skrytosti duše uväznenej v tele.

Zatiaľ. ■

Z ROKOVANIA RCB MAREC 2018

Rada schválila:

Účasť predsedu a tajomníka Rady na IFFEC General Assembly 2018 v Indii a súhlasí s úhradou s tým súvisiacich výdavkov.

Rada poverila:

Predsedu Rady, aby sa zúčastnil na konferencii CB CZ v Litomyšli 11.–12. 5. 2018.

Ďalej Rada:

Spoločne so staršovstvom zboru v Košiciach hľadá spôsob, ako najvhodnejšie vyriešiť otázku činnej služby kazateľa Ervina Mittelmana.

Víta iniciatívu kazateľa Tibora Máhrika pri príprave konferencie *Zdravá rodina*, vyjadruje vďaka za jeho angažovanosť a odporúča účasť na nej.

Stanovila rozsah štatutárnych oprávnení riaditeľa Kancelárie Rady Juraja Klementoviča s účinnosťou od 19. 3. 2018.

Nominovala Jaroslava Mađara ako delegáta na Valné zhromaždenie SBS. V prípade, že sa nebude môcť zúčastniť, delegátom bude predseda Rady.

Prerokovala žiadosť misijného zboru CB v Nitre a rozhodla o jeho zaradení medzi riadne zbory k 1. 4. 2018. Vedenie zboru bude informované o funkčnom období súčasného staršovstva a správcu zboru.

Pripravovala program výročnej konferencie 2018. Schválila tajomnícku správu za rok 2017 a materiály predkladané konferencii.

Požiadala Komisiu pre poriadok, aby sformulovala sprievodné uznesenia k predloženému návrhu týkajúce sa v súčasnosti platných (aktívnych) výnimiek z maximálnej doby pôsobenia kazateľa v zbere.

Zhodnotila pastorálnu konferenciu, na ktorej sa zúčastnili aj starší zborov. Toto rozšírenie bolo veľmi užitočné. Rada očakáva, že téma duchovného vedenia zborov bude v staršovstvách ďalej diskutovaná a keďže referát predsedu Rady bude súčasťou konferenčnej správy predsedu, tejto dôležitej téme sa bude venovať aj konferencia. ■

(Spracované z podkladov RCB)

STRETNUTIA, KTORÉ MENIA SVET

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg.)

Takéto skeptické vnímanie skutočnosti by bolo namieste, ak by sme opomenuli to nástožčivé opakovanie konštatovania toho, že na námestiach stoja slušní ľudia, ale nie ľudia, ktorí by boli slabí a nemali by dosť vytrvalosti. My vieme, že tomu málokto verí, no práve toto nástožčivé a vytrvalé volanie po očistení pamiatky Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej viedli k tomu, že sa začala pomaly rúcať mašinéria moci, o ktorej obľudnosti sme, zdá sa, nemali dosť konkrétnu predstavu. To preto čisté, vytrvalé a pokojné pohľady demonštrantov naháňajú strach mocným. Odchádzajú rezignujúci ministri, neohrozený premiér rezignuje s bezmocnou a smiešnou grimasou. Podáva zo strachu z nevinnosti volania ulice demisiu do rúk prezidenta, ktorého si mal podľa niektorých mudrákov natrieť na chleba. Lebo ulica je dnes hlasom verejnosti, hlasom verejného záujmu a priestoru, ktorý nemá majiteľa. Verejný záujem si na Slovensku sprivatizovali jednotlivci, ktorí si pomýlili čas a priestor. Sebeci, ktorí predstierali verejnú službu sa dostali do cieľovej rovinky svojho zmanipulovaného pôsobenia akože v službe národu. Tak ako pred dvetisíc rokmi sa v procese s tesárom z Nazaretu otvorila zem, aby zrodila večnú pravdu a ukázala ľudstvu cestu v láske, práve tak sa aj teraz otvorila zem, aby nechala vyklíčiť ovocie veľkonočného posolstva.

Pri pohľade na plné námestia sa v marci pred našimi očami otvárajú spomienky a pamätníky. Je škoda, že to je momentálne potrebné a že reflexia zistení a faktov, ktoré poskladal do svojich textov Ján Kuciak nestačili. Nové stretnutia občanov Slovenska sa dejú v otvorenom priestore námestí a ulíc. Zaznievajú svedectvá tých, ktorí sa stali obeťami korupčného a klientelistickeho správania nie preto, že by ich niekto oklamal. Tí okradnutí a oklamaní väčšinou ako obeť korupcie nič nevnímajú. Len sa niečo nepodarilo. Prehrávajú pred súdmi, prehrávajú pri hľadani práce, prehrávajú pri hľadaní dobrého lekára a špecialistu. Platia pokuty, penále a pokuty z omeškania a majú výčitky svedomia pri porušení pravidiel. Hanbia sa, keď nemajú na nájom, taja pred deťmi príčiny toho, prečo nemajú to, čo majú ich spolužiaci. Lebo vedia, že človek si má užívať len to, čo nadobudol poctivou prácou.

Život je silnejší ako smrť, láska je viac ako nenávisť a pravda je mocnejšia ako lož. Poslovia nádeje sú dôveryhodnejšie ako jej zlodeji. Ježišov prázdny hrob v tejto perspektíve nič neznamená. Oveľa dôležitejšie sú stretnutia s Petrom, s Emauzskými učeníkmi, so ženami, s apoštolmi, s ostatnými veriacimi, či to s apoštolom Pavlom. Veľkonočná viera sa zrodila zo stretnutí s Ježišom, ktorý neostal v hrobe, ale prichádza k svojim. Na námestiach sa dnes rodí autentická skúsenosť so životom v pravde. Oslobodenie od sebeckta, ktoré rodí hriech a cez závislosť na moci a peniazoch zotročuje človeka, ktorý nechce veriť v iné ako v to čo vidí, sa deje takto nečakane.

Veľkonočné posolstvo sa tak stáva posolstvom o nádeji a o tom, že stretnutia preniknuté hlbokou túžbou po pravde a láske, ktorá sa neutápa v blúznení ale je autentickým súzvukom srdca a myslí v spoločnom úsilí o dobro majú zmysel. Má zmysel byť pri tom a niečo pre tento nový svet spraviť. Nečakajme na večnosť, pokúsme sa jej dotknúť už teraz. V pravde a láske sa aj Ježišovi súčasníci stali svedkami čohosi, s čím nepočítali. Ježišov život, smrť a zmŕtvchvstanie ešte stále dávajú zmysel. Lebo sme tu my, ktorí týmto stretnutiam s ním veríme. Nová verejnosť sa tu rodí aj preto, aby priniesla novú odvahu aj nám. Cirkvi nežijú mimo sveta. Sme jeho súčasťou. Vytrvajme. ■

KRÍŽOVKA

„Nesnaž sa človeku lichotiť,
lebo potom budeš mať problém povedať mu...“ *Gniliak*

Autor: Peter Kailing	Ako	Stočené pramene vlasov	Nápis na kríži	POMÔCKY INRI, Food, Roked, Adieu	TAJNIČKA	Chem. zn India	Časť tenis. hry	Sekáme rúbeme	Pootínam
Turecké mužské meno				Bez špiny Chem. zn. Telúru	•				
Svetadiel					•				
Časť kraja					•	Ukazov. zámeno Zožni			
Kos!				Tech. správa (skr.) Jedlo (angl.)	•		Majstrov. Európy (skr.) EVČ áut Nitry		
Errors excepted (skr.)			Dúchnem Toho roku (skratka)		•				
	Poľské umelé vlákno	Tesárska sekera Rieka S. Leone			•			Straky, vrany, vrabce	Spodná časť stavby
Chyby (cudz.)					•		Zn. volt. sekundy 1. muž		
Čínske ženské meno			Ruský súhlas Omotaj		•	Ozdobné pero Okrem iného (skr.)			
Príslovka spôsobu				Kanoista 2-hláška	•				
Slepé					•				
Zbohom (fanc.)					•	1049, rímsky			

Tajnička krížovky z RELAXu z Dialógu č. 1/2018: Musíš sa veľa učiť, aby si poznal, AKO MÁLO VIEŠ.

Obrazové publikácie z vydavateľstva Media Svatava posielame **Nelke Juhačíkovej do Hermanoviec n. T. a Ester Guťanovej do Hornej Seče.**

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:
svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 10. 5. 2018. Nezapudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 05/2018 (vyjde vo februári).

Stranu pripravil Peter Kailing

únia
detí a
mládeže

SOS

PROJEKT

celoslovenský dorastenecký tábor
1.→7. júl 2018, Opál táborisko
Hermanovce nad Topľou
registrácia na www.uniadm.sk